

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Pripremljena se pisma tiskaju po 5 sv. svaki redak. Oglasi od 8 redaka stoji 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šalju poštarskom naplatnicom (kasno se postalo) na administraciju „Naša Slova“. Ime, pretrima i najbliža pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrijeme, neka to javi odpravničtvu u strovenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

Izlazi svakog četvrtka na časniku.

Dopisi se ne vraćaju ako se nećikaju.

Nobiljegovani listovi se neprimaju. Preplate s poštarnicom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2 1/2 i 1 za polgodine. Lavan cenzurat više poštarnice.

Na malo jedan broj 6 novč.

Uredništvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 14.

NAŠA SLOVA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rasto malo stvari, a nesloga sve pokrva! Nar. posl.

Njeg. Veličanstvo u Istri!

Jučer u jutro stigao je naš prejasni vladar, Njeg. Veličanstvo cesar i kralj Fran Josip I. posebnim vlakom u pratnji visokih dostojanstvenika u sjelo naše vojne mornarice, u najvažnije mjesto naše Istre — u grad Pulu.

Povod tomu visokomu posjetu podnje veselo događaj u vojnoj mornarici Austró-Ugarske, porinutje naime velike vojne ladje, Monarch nazvane, koja je sagrađena za zaštitu obale našega jadranskoga mora.

U prvom gradu naše pokrajine pčimili su vojnički krugovi, uprava grada i pojedinci velike priprave, da prejasnoga vladara što sjajnije dočkaju i da mu boravak u onom gradu što ugodniji bude.

Gospodujuća stranka u Istri smatra doduše gradić Poreč glavnim gradom pokrajine, na to nije nikada bio niti može ikada postati.

Grad Pula biti će bez dvojbe prije ili poslije glavnim gradom Istre, a to i zaslužuje po svojem geografičkom položaju, po broju pučanstva, radi najboljih kopnenih i pomorskih sreza i zbog upliva i važnosti vojne mornarice, koja imade u njem svoje sjelo.

Posve je dakle opravdano ono nastojanje svih življa u gradu Puli, da se podade i ovom zgodom tomu gradu i izvanjskim načinom značaj i obilježje prvoga il glavnoga grada pokrajine Istre:

Dolazak Njeg. Veličanstva u savez je doduše u prvom redu sa strogo vojničkom svečanostju, na kao što su kod same svečanosti sudjelovale i druge, nevojničke oblasti Istre i susjednih pokrajinah, tako je uzvišeni vladar primio na saslušaj i predstavnike orkve, pokrajine i obćinah, koji su mu se poklonili uz izrazne podaničke ljubavi i odanosti.

U normalnih okolnostih bilo bi se bez dvojbe poklonilo Njeg. Veličanstvu i zastupstvo pokrajine, ali pošto je sabor razpušten, a izbori jošte neobavljeni, pokloni se vladaru zemaljski odbor i bivši zemaljski kapetan.

Nu jer zemaljski odbor nemože predstavljati u svojoj većini veliku većinu pučanstva naše pokrajine, i pošto se nije bivši zemaljski kapetan pokazao bilo u zemaljskom odboru, bilo u saboru ili izvan njega pravednim i nepristranim sudcem između manjine i većine pučanstva, dakle između Talijana i Slavena Istre, to je posve logično, da se nemože niti jedan niti drugi pokloniti Njeg. Veličanstvu kao predstavnicu Hrvata i Slovenaca Istre.

U ostalom Slavenu Istre stupili su pred svoga cesara i kralja u osobah svojih pravih i zakonitih predstavnika, u osobah hrvatskih i slovenskih obćinskih načelnika Istre. Oni, i jedino oni, mogu kazati, da zastupaju Hrvate i Slovence Istre, i oni se pokloniše svomu vladaru jučer u Puli uz izjave nepokolebive odanosti i podaničke vjernosti svih Hrvata i Slovenaca Istre.

Tomu iskrenomu čuvstvu naših načelnika, i po njih svega našega puka Istre, priključujemo se i mi, veselači se, što se nalazi viteški naš vladar u srcu naše pokrajine i kliuču mu u ime toga puka najsrdačnije: *Dobro nam došao premlotivši cesare i kralju!*

Izbori zastupnika.

Isbori zastupnika na istarski sabor za izvanjske obćine obaviti će se — kako je poznato — u četvrtak, danas osam dana, t. j. dne 16. t. mjeseca. Već smo javili u zadnjem broju, da je dužan kotarski kapetan po §. 34. izbornoga reda za Istru poslati fiducijarom pozivnice k izboru zastupnika. Ako nebi dobio koji fiducijar na vrijeme takovu pozivnicu, neka ju čim prije potraži ustmeno ili pismeno kod svoje političke oblasti, t. j. kod o. kr. kotarskoga kapetanata.

Fiducijari pojedinih obćinah birati će zastupnike u sljedećih mjestih:

1. Fiducijari sudbenih kotara Kopra, Pirana i Buzeta u *Kopru*.
2. Fiducijari sudbenih kotara Poreča, Buja i Motovuna u *Poreču*.
3. Fiducijari sudb. kotara Vodnjana, Pule i Rovinja u *Vodnjanu*.
4. Fiducijari sudbenih kotara Pazina i Labina u *Pazinu*.
5. Fiducijari sudbenih kotara Volosko i Podgrad u *Voloskom*.
6. Fiducijari sudbenih kotara Krk, Cres i Lošinj u *Krku*.

Na dan izbora zastupnika nesmije izostati od izbora nijedan fiducijar. Svaki od njih mora doći u izborno mjesto i tu glasovati za narodne kandidate.

Imena kandidata hrvatsko-slovenske stranke doznati će naši fiducijari na vrijeme.

Fiducijari puljskoga i porečkoga političkoga kotara treba da dodju takodjer svi na dan izbora u izborna mjesta i to prvi u Vodnjan, a drugi u Poreč.

Ako i nismo uspeli sa većinom fiducijara u ovih dvih kotarih iz poznatih uzroka, ipak je dužnost naših fiducijara, da vrše svi svoju dužnost, t. j. da glasuju za mužve, kojih imena će njim se priobćiti. Protivnici naši doći će glasovati i u onih kotarih, gdje su sjajno propali. Slijedino ih dakle i mi u tom. Naši fiducijari iz obćinah *Višnjana i Motovuna* valja da dodju svi u Poreč, a oni iz *Vodnjana i Barbana u Vodnjan*. Oni će doznati za imena naših kandidata i njim treba, da dadu sve glasove.

O izdaji ili nevjeri naših fiducijara uesnije biti ni govora. Svuda bijahu izabrani čvrsti i pošteni muževi, a kao takovi će svi složno glasovati za narodne kandidate, koje će im priobćiti i preporučiti uredništvo „*Naše Slove*“ i političko društvo „*Edinost*“.

Izborni sastanak

u Baški na Krku dne 16. aprila tg. sazvan od gg. zastupnika na car. vieću profesor Vj. Spincića i bivših zastupnika na pokr. saboru u Poreču d. ra Fr. Volarića i Dinka Seršića.

(Konać.)

Pošto: politička oblast nije dozvolila sastanak na otvorenom, držalo ga se u velikoj plesnoj dvorani vrloga Hrvata, bivšega načelnika g. Jure Čubranića. Ogrorna dvorana bila je za čas napunjena ljudstvom, a mnogo ih je bilo i vani. Naše rodoljubne žene i djevojke ne uzmanjkaše takodjer doći. Upalo nam odmah u oči, da su bili prisutni mahno svi poglavice naših sarenjaka. To nas je veselilo, neka čuju što naši ljudi govore i rade.

Prvi ustane zastupnik Seršić, pozdravi narod, zahvali mu na odzivu i predloži prisutnoga kapelana popa Mata Oršića za predsjednika sastanka, što skupština oduševljeno prihvati.

Predsjednik, zauzevši svoje mjesto, zahvali se na povjerenju mo časti, izrazi svoju radost, što se je sakupilo toli mnogobrojno slušateljstvo i to baš cviet bašćanskog puka. Iztakne zatim važnost i svrhu ovakvih sastanaka u konstitucijonim državah, jer tako narod upozna svoje zastupnike, i njihov rad, a zastupnikom se opet pruža prilika, da saznanju želje i tegobe naroda, koji zastupaju. Upozori prisutne, da mirno i pozorno sinšaju, te premda znade, da svi dobro već poznaju svoje zastupnike, jer se jedan med njima rodio i odgođio, a drugomu već je ime na daleko poznato a i naše mjesto već je više puta počastio svojim posjetom, to ipak hoće, da vrši predsjedničku dužnost, te ih stoga imenice predstavi a tako i vladinog pučjenika e. k. komesara g. Polleya. Sva trijica hješe odnševljeno pozdravljena. Za tim podieli predsjednik rieč zastupniku Seršiću.

Na njegovu žalost, njegov drug dr. *Volarić* zapričede je doći, a on bi prisutnikom živom rieči i poznatim govorničkim darom znao bolje razložiti njihovo djelovanje na pokr. saboru.

Biti će kratak, jer još nije posve ozdravio od bolesti, koja ga već 5 mjeseca mori. Glavna točka rada njegova i satorskih drugova bila je poboljšanje materijalnog blagostanja hrvatskoga naroda u Istri, jer samo onaj narod, koji je slobodan, može da slobodno radi i misli. Radi toga obratili su svoju pozornost osobito na razterećenje zemljišta iliti ezoner, što je bio ljuta rana, koja je tištila hrvatski narod u Istri. Nakon dugog razpravljanja stvorio je napokon istarski sabor jednoglasni zaključak, da se zamoli e. kr. vladu, da se taj dug od ezonera briše. To je bio možemo kazati jedini od mnogobrojnih pravednih predloga hrvatskih zastupnika, koji je bio jednoglasno prihvaćen. E. kr. vlada izjavila se pripravnom odazvati se jednodušnom zaključku sabora. Iztaknu za tim štete prouzročene vinikom klauzulom. Njezine posljedice čitamo i mi Bašćani jako dobro. E. kr. vlada naime ugovorila je sa talijanskom vladom ugovor, po komu se uz velika popuste i polakšice dozvoljava uvoz talijanskih vina u Austriju, a to na štetu domaćih vina. Talijansko je vino već svu Austriju poplavilo tako, da tužan knet mora prodati vino po što po to, dok ga je prije prodavao uz daleko bolje uvjete. Znađemo, kako su naši brolovi po cele mjesece stajali u riečkoj Flumari na moguću — što no se kaže — vina ni prodati ni darovati. A kod nas, ako je slabo tugovu — mornaru, slabog je i težaku, zanatliji i dućandžiji, jer ako onaj ne dobije, ne dobiju ni ovi. U saboru smo nadalje digli svoj glas, ta žaljevali od sabora i od vlade, nek bi se poligle hrvatske škole, sagrađile i popravile cestu na kvarnerskih otocih i nek bi se vezale sa kopnom boljimi

parobrodarskim vezami. — Uz tu glavnu točku bila nam je uvijek na srcu želja, da izvjestimo svomu narodu pravice, koje mu pripadaju po božjem i po naravnom pravu. Radi toga bili smo često izvrzeni napadajem podkupljene fikare i gnjusnom pisanju protivničkih novina. Ali to nas nije ustrasiilo, to nas je samo jačalo i sokoliko u borbi. Kolikimi smo se poteškoćami imali boriti neću da Vam govorim. Nas je bilo u saboru 9 a protivnika 21, a kada promislite, da u Istri žive 185.000 Hrvata i Slovenaca, a Talijana 118.000, pa ipak oni imadu više od 2/3 svojih zastupnika, pitat ćete se i sami, kakova je to pravica. Ali sinuti će sunce i pred naša vrata. Nekada je bilo puno gore, nekada se nije ni znalo, da u Istri ima Hrvata, danas se, hvata Bogu, znade. Istra se budi iz duboka sna, u koji ju uljuljalo dugotrajno robstvo. Sa iztoka zora rudi, sa iztoka dolazi svjetlost, poklažimo i mi, koji smo na iztoku Istre, da već ne spavamo, da je u nas narodni ponos i nar. svijest već probudjena. Izbori su pred vratima, pokaziite da zaslužujete ponositi se slavim imenom hrvatskim i da niste više „šćavi“ ili robovi kako vas neprijatelj naziva. Izaberite za fiducijare poštene i nepodimljive ljude, koji će glas svoj dati za onakove mužve, koji će stupati saznam, kojom smo mi stupali i koji će nastaviti očajnu borbu za narodne pravice. Ja Vam zahvaljujem na povjerenju mi časti i ujedno Vam izjavljujem, da radi svojih trgovackih i obiteljskih poslova, pak radi poremećenja zdravlja ne mogu više primiti te časti. Ono povjerenje, koje ste imali u mene, pokaziite i prema budućim zastupnikom, te budite uvijek dobri, vjestrni i pošteni Hrvati.

Skupština poprti Seršićev govor oduševljenimi živioćici.

Pošto se je odobravanje utišalo, pozove predsjednik zastupnika Spincića, da izvesti o svome radu na carevinskom vieću. Kad se Spincić naša zaori dvoranom nrebesni „živio!“, a pošto se je klicanje stišalo stude zast. Spincić crtati rad svoj i druga d. ra Laginje na car. vieću dotaknuvši se i rada na porečkom saboru. Materijalno i duševno blagostanje hrvatskoga naroda u Istri bilo je glavnom podlogom njihova rada. Ponajprije iztakne, kako je hrvatski jezik bio do sada ignoriran, ali je napokon i vlada uvidjela, da se i Hrvatom moraju dati njihove pravice. Svakomu svoje. Ali naša gospoda Talijani ne dozvoljavaju nam ni najjeđnije pravedne zahtjeve. Poznate su Vam svima divljačke demonstracije prigodom izvjesjenja dvojezičnih tabla kod e. kr. sudova po Istri. Dakle niti toga ne trpe. A zar su sudovi samo za njih? Jeli bilo koga između Vas, a da nebi te demonstracije odslu? Jeli takav sudac dobar, koji ne razumije jezik obćenitog? I bila je vlada ničinita nam malo pravice, te je više naših ljudi bilo imenovano za prototnike ili jurate. Ali što se dogodilo? Vlada se prestrasiila vike i klike talijanskih novina, uništila liste i izabrala nove prototnike ali tako, da je sada malo naših muževa u prototničkoj listini. Mi nadalje ne imamo ni jedne srednje škole u Istri, tako te naši mladići moraju u talijanske i u njemačke škole ili pak moraju na gimnazije u Rieku i u Senj. Zato je nužno i potrebno, da se u svakom i najmanjem mjestu podignu pučke hrvatske škole, da narod nauči burem čitati i pisati, a u Pazinu, da se podigne hrvatska gimnazija, u Baški naućička, a u drugih mjestih gospodarske, obrtničke škole itd. Tako će se dignuti narodna svijest i pramknuti blagostanje pojedinih mjesta i krajeva. A do sada šta st imamo? Ništa. Svi su uredi, sudovi, škole itd. gotovo izključivo u talijanskim rukuh. Nama se bacaju samo mrvice. A premda zadnjem popisu ima u Istri 1/4 hrvatskoga i slovenskoga, a 2/3 talijanskoga žiteljstva. Prema tomu broju moralo bi sve pravedno biti razdieljeno, prema tomu morali bismo mi imati i veći.

broj zastupnika na saboru. Ali vlada još uvijek miluje Talijane, koji su već više puta pokazali, da njihove težnje idu izvan granica ove monarhije.

Za materijalno dobro naroda zauzeo se je on, a osobito drug mu dr. Laginja, svakom prilikom. Tako mogu se polivaliti osobito time, što se je c. k. vlada na jednoglasi zaključak istarskoga sabora izjavila pripravom oprostiti istarskomu kmetu dug od ezonera. Taj je dug mnogo vremena tištio naš puk tako, te nije mogao slobodno ni disati. Druga je naša ljuta rana, koju Vi Baščani najbolje činite, *vinška klanzulica*. Već vam je drug Seršić u tom progovorio. Dovoljite, da vam i ja koju rečena. Kolikuu štetu trpi od toga hrvatski narod, to se ne može opisati, a tudjinska se država obogaćuje na štetu pođanika Austrije. Itajja ima mnogo vina, premda slabijeg od našeg, pa što ne može prodati kod kuće, ono se dovaža u Austriju uz maleni novac, te je tako naravno palta ciena našemu vinu. Dvje godine već postoji taj nesretni ugovor: dvje godine već hrvatski narod u Istri i u Dalmaciji strada, jer mu je nestalo glavne zaslužbe. Kako je ciena vinu pala ne izplati se jednomu težaku ni onaj trud, koji uložil pri obradivanju vinove loze. Radi tog ugovora oslabijeno je blagostanje seljaka, te ga to naravno spriječava i u duševnom razvitku, jer kad kod naroda ne ima tjelesnog dobrostanja, tu zaostaje i duševno. Čovjek siromašn ne ima ni sredstva a ni volje za duševnim razvijanjem; u njemu je volja ubijena i potištena, on je rob drugoga bogatijega od sebe. Hrvatski zastupnici na carevinskom veća uvijek su muzevano protestirali protiv tomu ugovoru i nastojali, da nedodje do zaključka ali uzalud. Većina ih je bila za ugovor a med njima i naša gospoda Talijani. Što ih briga za istarskoga kmeta; oni žele, da ngode svojoj prekomorskoj braći. U ovom biednom stanju, u koje je naša kmetove bacila nesretna klanzulica, nije si znao naroli drugčije pomoći, već je odlučio podastrieti Njegov. Veličanstvo, našemu premllostivomu cesaru i kralju „Spomenici“, u kojoj su opisani jadi i nevolje hrv. i slov. naroda u Istri. Deputacija sastavljena od predsjednika gospodarskih združega i drugih prvaka bila je od Nj. Veličanstva premllostivo primljena i preporučila mu, da se zauzme za gospodarsveno stanje istarskoga puka, jer ovako ne može ni živiti ni umrijeti. Njeg. Veličanstvo ohećalo je pomoći našemu narodu. U „Spomenici“ je med ostalim iztaknuta potreba, da se izsuše močvare u Istri i na otocim i da se reguliraju razine bujice i potoci. Tako se molil, da bude izsušeno Čepičsko jezero u Istri i ona kaljuža kod sv. Vida na Krku, što ja nazivlju jezerom i druge ponikve, jer s jedne strane tim bi se dobilo mnogo plodnoga zemljišta, a s druge strane popravilo bi se zdravstveno stanje u onih krajevih. Nestalo bi onih groznica, koje nistuju naš narod u močvarnih predjelih. I potoci kad nabujaju osobito u jesensko doba znadu počiniti velike štete, raznietiti usjeve, otkidati velike komade zemljišta itd. Tako ovaj vaš potok u Baški je sigurno najveća nesreća za Vaše ručno polje. Krivuda na sve strane i čini ogromne štete. za to pozvasmo c. kr. vladu nek bi uzastojala, da se taj potok uredi. Za promet su potrebite dobre ceste, željezničke i parobrodarske sveze. Radi toga izmed ostaloga spominje se dogradnja ova luka i neizbježiva potreba, da se sagradi obala pod kućama, kojima prieti pogibelj, da se sruše u more.

Kako već spomenuh u početku svoga govora, prvi je uvjet za podignuće duševnog stanja kod svakoga naroda škole. Svako i najmanje mjesto moralo bi imati pčku školu, da nam narod nauči čitati i pisati, te da mu ne može svaki, što tu se kaže: *prodati rog za sječicu*. Ali nama treba i viših škola u našem jeziku, u kojih bi se odgajali naši mladići, da postanu valjani svećenici, sudci, odvjetnici, liečnici itd. Kad se bude narod prosvietlio, kad bude imao kod suđova i drugdje svoje ljude, onda će ih nastati ljepši dani. Onda se već neće moći tudjinac slobodno baniti po našem domu, i tjerati nas iz vlastite naše kuće. Tako je i ove godine istarski sabor zatvoren radi nasilja naših susjedaja Talijana, koji neće da poštuju naš jezik, već ga tjeraju iz sabora i iz ureda, a nama zakonitim zastupnikom hrv. i slov. naroda ne daju, da probesjedimo rieči. Ali svaka sila do vremena. Dozlogrdilo je i c. k. vladi, te je razpustila istarski sabor i razpisala nove izbore. Sad je na Vama ređ. da pokažete, da ste svjestni svoga hrvatskoga imena, da se ne dade te više varati i zamašnjivati lakavim obećanjim. Naći će se i sada ptica, koje će Vas oblietati sladkim riečim i zvoničim pinezim, ali Vi

im pokažite vrata, jer znajte, da tko neće brata za brata, hoće tudjinca za gospodara.

Kad je zastupnik Spinčić završio svoj vatreni govor nastade zaglušno klicanje i pleskanje i trebalo je duže vremena, dok se stišalo. Nakon toga ustale rodoljubni naš trgovac Marko Frančić, te predložil i pročita sliedeće resolucije:

1. Skupština odobrava u svemu rad zastupnika na carev. veća, „Vjek Spinčića“ i druga mu dr. Laginje, zastupnika na pokrajinskom saboru u Poreču dr. Valurica, Dinka Seršića i njihovih drugova, te odobrava sve njihove korake poduzete na pokrajinskome saboru i budućim novoizabranim zastupnikom prepusti na volju, hoće li i budućem saborskom zasjedanju ići na saborovanje u Poreč ili ne.

2. Odsudjuje postupak većine istarskoga sabora, napose pako nezakoniti zaključak, da bi tobaz zastupnici u saboru imali govoriti samo talijanskim jezikom, te da naš hrvatski jezik ne ima nikakva prava u ni izvan sabora.

3. Želi, da hrvatski jezik dobije ono mjesto i ono pravo, koje mu po zakonu pripada toli u saboru koji u svih javnih uredih, te odsudjuje demonstracije i pisanje protivničkih novina prigodom izvještavanja dvojezičnih tabla i sastavljanja porotnih listina, te želi, da budućim izvješćenim, porotne listine iznova promienjene i druge nepravice hrvatskomu narodu nanešene, da budu popravljene.

4. Želi, da se hrvatskomu narodu dadu škole, da se ustrojil svoje srednjih škola u njegovom jeziku, a napose, da se u Pazinu podigne hrvatska gimnazija.

5. Zahvaljuje zastupniku Spinčiću i drugovom, što se zauzeše, da se trgovačkij ugnorarić ukine plaćanje patenta; što se zauzimalo za uređenje luka i potoka baščanskoga, što odsudjuje vinšku klanzulicu i molil ga, da se zauzme za sniženje poreza u ovih stranah, jer su već zarazene loznom bolešću.

6. Molil ga, da se zauzme, da bi se Baška spojila doljom parobrodarskom savezom sa Riekom, jer bi se time znatno podigla trgovina, pružile poljske trgovacskom stališu, i umanjili potrošci narodu kod putovanja.

7. Molil ga, da se zauzme za ustrojil nautičke škole u Baški, ili bar za nautički tečaj.

Pošto su resolucija jednoglasi bilo primljena uz burno odobranje, prijavil se za rieč pravnik Frane Dorčić, koji mladenackom vatrom stade ristić bijelo stanje hrvatskoga naroda u Istri, kako ga je Mletčanini dugo tištio, kako je otkinut od svoje braće, ali ipak on malo po malo dolazi k svietli. upoznae tko je i što je, tko mu želi dobra a tko ga zavodi. Ošiba za tim šarenjake u obće, a napose pak šarenjačku družbu u Baški; poziva ih neka skinu kriknu, neka na zavode puk dvoletnimi rieči i praznim obećanjim, ili pak mitom, a završi pozivom, da se sav narod okupi kod budućih izbora okolo svojih prvaka, te da pokaže, da hoće biti svoj u svojoj kući.

Narod uđari u klicanje i pleskanje, a pošto se je stišalo, progovori dr. Ante Antončić, odvjetnički kandidat iz Krka, predstavil se, da je Omišljanin, dakle sin našega otkoa, da mu je mlo što je baš danas došao prvi put u ovo mjesto, koje je na glasu zbog rodoljublja, a osobito zbog požrtvovne mornarice. Preporučuje, da ljube svoj materinski hrvatski jezik, prikaže napadaje sa strane Talijana i u obće osvrće na govor zastupnika Spinčića, naglasujući nekoje točke njegova govora.

Pošto se već nitko nije prijavio, progovori predsjednik, zahvali zastupnikom na njihovom razlaganju, požrtvornosti i radu. Zahvali Spinčiću i drugu Laginji na njihovom radu. Pripovjeda, kako je Spinčić morao trpjeti nepravde, ali je pravica ipak pobjedila, te se i Baška može podičiti time, što je u Beču zastupa čovjek, koji je dika i ponos svih Hrvata, a njegovo se ime znade i na daleko izvan granice naše domovine. Govori nadalje triezno i objektivno o mjestnim odnosajah, veli, da kao svećenik svih jednako ljubi, a želi, da se i oni međnosobno bratinski paze, da stupe u jedno oko pod hrvatsku zastavu, koju su visoko dizali njihovi pradjedovi i i snda je visoko dživ njihovi veli prvaci. Poziva dakle svih bez razlike, da kod predstojećih izbora budu svi jedne srce i jedna duša, kao što su i na današnjij skupštini. Napokon vrlo vješto iztaknu, kako je naš mili Vlado ljubezno primio deputaciju, koja mu je podastrijela spomenicu za poboljšanje gospodarskih odušaja

Istre te se uvijek otčinski brine za naš junački narod, i teoga poziva skupštinarne, da svomu premllostivom cesaru i kralju Frano Josipu I. uzklitnu trokratni „Zivio“, čemu se skupština burno i oduševijeno odazva.

Još usta pravnik Dorčić zahvali u ime skupštine obljubljenom predsjednik; što skupština sa zašcosom prilivati, uzklitnuviti trokratni „Zivio“, i mirao se razdiže.

Iza skupštine podje klicca prvaka do gostoljubivoga kapetana-predsjednika, a ostali podješe do gostionu „k Frankopanu“, pa u jednu drugu gostionu pjevajući rodoljubne i narodne pjesme. Iza nekog vremena dodjose u gostionu i zastupnici s ostalimi mjestnimi prvaci, pak tu opet zaredaše zdravice i pjevanje. Pri odlasku zapjevala se na narodu ndešana pjesma prigodnica: „Vjekošlavo, dragi brate!“ kojom je bio zastupnik ugodno iznenadjen. Klicanjem naroda praćen, otišao je zastupnik Spinčić u Krk, posjetiv u Dragi vloga posjednika Frana Tomatića, gdje ga dočekashe pucanjem pušama i klicanjem, a mi veseli i zadovoljni vratismo se u gostionu, da još koji čas zajedno ugodno sprovedemo.

Dan 16. travnja ostati će u nezabavnoj uspomeni svih Baščana.

Konstituiranje novoizabranog zastupstva Volosko-Opatija.

Iza dngoljetne borbe nadvladala je napokon ipak narodna svijest, nadvladala je od Boga nam dano narodno pravo. Sudbinom Voloskoga i prekrusno nam miljenice Opatije divne ravnatl će od sada dominati ljudi, vjerni sinovi ove naše nile nam grude, gdje su ugledali svjetlo božje, gdje su odrasli i uzgojili se. Ljudi su to, koji su svojeg sladkog jezika ne srame; ljudi koji visoko dižu zastavu, na kojoj zlatnimi slovima stoji napisane rieči: *Čast, pouz i poštenje*. S tom zastavom išli su medju narod, koji ih je poznao, zavolio i u njim pošao u boj — i hvala Svevišnjemu izškavo je iz njega otkiden lovor-vienec zlatne pobjede. — „Taj smo se rodili, taj uzrasli, to je ovo sveto — naše, samo naše —“ klicao narod oduševljeno.

I jest, rode mihi, tvoja je ova gruda, tvoje ovo tlo, u njem bo smireno danas teze kosti tvojih starijih, tvojih djevoda i otaca tvojih, koji iz visina nebeskih dvojava zadovoljnjoo i ponosom gledaju na tebe narode krasni, i mole Svevišnjega e da ti blao, te slavio više takih pobjeda, al samo pod čistom zastavom — svetoga hrvatstva....

Dan 25. aprila ostati će u listinah narodnog pokreta u Voloskom i Opatiji zabilježen zlatnimi pismeni. Toga dne imalo se, da se krasnu narodnu pobjedu okraši što ljepšim viencom, da se naime obavil konstituiranje novoizabranog zastupstva, čiji je izbor namjesticijstvo potvrijilo, od bivšij onaj „*famozni rekurs*“, u koji su naši *Kalabrezi* ulagali sve svoje nade. Prevajili se jadni — al tko im je kriv? Valja da se tješe kako najbolje znadu, a treba li im „kalmanta“ kakvih, eno im njihovih liečnika i ljekara.

Oko 10 sati u jutro toga dana naših je dvanaest zastupnika unišlo u dvoranu obće ureda, i taj zauzelo svoja mjesta. Vladu je zastupao kot kapetan pogl. g. Fabiani, a bio je taj prisutan i gosp. baron Reinlein, koji je miunle izbore predvodio. Talijanaški zastupnici ko i ona tri njemacka stigli su nešto kasnije. Velika su to gospoda, šaptno sviet sabran u pokrajnoj sobi, hoće da se se na nje čeka. Pošto je nesudijeli i novoskovani Talijan „*podešast*“ bacio zalostan pogled na načelnikić stolica, na koju za sada neće moći da zasjedne, zauzela gospoda „*tudjinci*“ mjesta na skrajnoj, ako se ne varamo, lievici. Od 18 zastupnika bilo ih taj prisutnih 17. Dr. Tamara izpričao se radi službenog posla.

Pošto je g. barun Reinlein konstatirao dovoljni broj zastupnika, otvoril sjednicu i zgodnimi rieči iztakne svrhu današnjeg sastanka, te iza toga pozovo *najstarijeg člana gosp. Varljena* iz Skrbica, da privremeno zauzame načelnikić stolica, što ovaj i učini. Pošto su se pročitali odnosni paragrafi zakona o konstituiranju obće zastupstva, prešlo se na izbor načelnika. Odlučilo se, da se birat tajno.

Kad se izbrojile glasovnice bilo ih 11 za gosp. dr. Ant. Stanger, i za g. Viktora Tomičića a 5 bielih. Izabran je dakle bio načelnikom velenec gosp. dr. Ant. Stanger. Taj je izbor prisutno obćinstvo pozdravilo s oduševljenimi živio-klici. Iza toga prešlo se na izbor trijuh obće savjetnika. Izabrani bijahu: za I. obće savjetnika g. B. Fiamin iz Opatije, za II.

obće savjetnika g. V. Tomičić iz Voloskoga, za III. obće savjetnika g. Varljen iz Skrbica. I taj izbor popratilo je prisutno obćinstvo oduševljenjem. Talijani i Niemci su naravaki i sada glasovali — bielihim listi. A koja im fajda, kad inače nisu ni mogli! Iza obavljeno izbora pozdravi g. kot. kapetan novoimenovanoga g. načelnika, koji zauzev svoje mjesto, nastupi svoju čast-sliedećim govorom.

Veleštovana gospodo!

Stupnjak na ovo častno mjesto, nemogu vam reći, kakva čuvstva obuzimlju moje srce, moju dušu. Nego ako i ne mogu vam izreći sve što osjećam u ovom svečanom času, stalan sam, da to niti ne škodi, pošto su i većinu Vas sigurno obuzela ona ista čuvstva, koja moje srce izpunjuju. Pa baš zato, gospodo! što u ovom času moje srce neizrečim čuvstvom kipi, progovaram vam evo danas ovo par rieči u jeziku mojega srca, u skladom nam jeziku, kojim nam majka mladim progovorila u skladom nam jeziku hrvatskom, koji se u Voloskom, sa ovoga mjesta, u ovakom času jošie čuo nija. Dajte dakle gospodo, da vam u jeziku mojega srca zahvalim na iskazanom mi časti.

Postavili ste me na stolice načelnika ove naše obćine, malene dođuse, ali veoma važne. Ja sam si posve svjestan težine vremena, koje, primajući tu čast, uzimjem na sebe, jer varnead je položaj naše obćine; s toga i trebamo, da nastojimo svatko na svojem mjestu, da velikim dužnostim, koje su spojene sa našimi časti, dovoljno zadovoljimo.

Opatija — taj u najnovije doba pronađeni dragulj lepe naše hrvatske Istre, liepi ovaj naš hrvatski kraj, koji već do sada uživa liep i velik glas, treba još mnogo trenaja, da prosine onim čarom, onim sjajem, što se u njemu krije, a ja vam obećajem, da sam voljan od svoje strane učiniti sve, što bude moguće, da budem u tom obziru barem sam sobom zadovoljan, znajući dobro, da je vrlo teško postići zadovoljstvo svakoga. Nu zadovoljstvo moje biti će podupno kad budem vidlo, da i od Vas, gospodo moja, svatko čini što može za napredak ovog našeg liečijista, te dok vam opet srdačno zahvaljujem na časti i povjerenju, koje ste mi izkazali, molim Vas, da mi budete svi bez razlike stranaka svuda u pomoći, da budemo mogli u starije dane sa zadovoljstvom pogledati na napredak i materijalni i moratni ove naše krasne i mile obćine, znajući, da smo i mi k tome doprinjeli svoje. (Oduševljeno klicanje: *Zivio Stanger!* na klupama većine i u obćinstvu.)

(Konac sledi).

Franina i Jurina

- Fr. Če ti se pari Jure, te barzo načinit cerkvu u Čunskom?
- Jur. Da čekaju litinskoga popa, zač da hoje razumeju latinski nego hrvatski.
- Fr. Ča su tal. študijani?
- Jur. Ja, svi, ki su se lošinskoj gospodi prodali.
- Fr. Ma ki to najviše muti?
- Jur. Tar znaš otkud počme riba smardit.
- Fr. Po majku! Ala sam vesea! Vrag je krepal! Solo da je krepal!
- Fr. Muči!
- Jur. Aj neću. Jakov je muća, kadla ga je karala žena za one tri janjce.
- Fr. Za koje janjce?
- Jur. Ter znaš, da jih je zaklā a dn su mu zasmrdili, jer ni doša nijedan k njemu jist. Svi su išli raje na franoga tovarića, koji je bja zabudava, jer ga je platia šarenjak.
- Fr. Pa kako ga je karala?
- Jur. Da neka li se spametia već jedan put, da je vrime za to, da jo ima već doša zramote i škole, da mu sve propada doma, da prodava svoje poštenje za niš.....

koju godinu u tamnici nekoliko mjeseci, pače g. načelnik napunjav sve site, da za njihovu imenicu glasjujo još dvojica iz Orleca: *Muzik Nikola* i *Mušić Anton*, premda nisu imali prava. Mi nebi smo imali ništa proti tomu, što načelnik dopušta glas i ovakvim, koji imadu na nj pravo, premda nisu u listinab, ali u našem slučaju nemozemo ga povaliti zato, jerbo je on rernovao za ona, koji su bili za protivnu talijansku stranku; a to se lahko upoznao, jer bi takovi prije bili izručili svoju imenicu, a onda tek nastala prepirka, da se preprište k glasovanju.

Moramo se pak javno pohvaliti s ponauženem c. kr. povjerenika g. *Fabiani*-a. On se držao tekorn svega glasovanja nad strankama: hladnokrvan, ravnodušan, pravedan prema svakomu, kako to dolikuje u istinu c. kr. činovnika. Niti mi drugo od vladinih ljudi napitamo nego nepristranost; ovdje to iztice mo zato, jer se gromom spominjemo svojvoljnog pšaovanja: bivšeg c. kr. kotarskog poqlavara *Etischega*, koji je znao s izbori u Cresu tako upravljati, da bi protivnici uvijek nadvladali, kako su to oni već znali i umieli.

Dan prije izbora bilo nam žicom javljeno iz Dubašnice, da su naši ondje nadvladali, pa veće to nas osokolilo, a protivnike oparilo; ipak oni su onoga jutra prije glasovanja izjavili, da je Creska občina njihova... Pomislite si sada njihov bies kad su vidili, da su jih naši kmeti odbjegli, i da za njih glasuju sami bogati ali do grla zaduženi tuzi *Orlećani* i još po koji zavedeni iz *Frane*, iz *Ustrina* itd., dočim svi drugi ostali čvrsti i tvrdi, kako su tvrde i čvrste ove stiene, što nas okružuju. Najbolje se opostenili *Šivonjari*, *Valunjani*, *Lušenićani*, *Martinšćani* i *Belejnani*, dočim većina *Beljana* ostala je doma proti svoemu običaju, a one malo što jih je došlo, uzdržali se skoro svi od glasovanja, jer jih napala vlastela u Cresu, a biskupievd junak žaštravito. Ipak naši ovog puta napredovali, a srce nam raslo kad smo me sejedvać opazili dva tri nemoćna čovjeka, koja bijedva micala, a med njima 60deset godišnjega stareca, koji su svi posmjehom na licu glasovali za naše fiducijare. *Zivili naši svjestni produbljeni kmeti, žičili njihovi rodojubni i požrtvorni sredinici!*

Protivnici, rekospo, pobiesnili... neki bliedili kako krpa, grizli ustnice, škripali zubni; jedan vlastelin u večer prije, doznavši kako je neki svećenik, kamoljen za to, savjetovao svoje stado, kako mi se ponasati i tim vršio i polag želje sv. Oca pape svoju dužnost, taj vlastelin zaprieto se, da će do nekoliko godina sazidati na Zagradu *protestantsku crkvu*. I dobro će učiniti, jer i tako naša crkva ga ne vidi, pa će on postati u taj novoj crkvi „*pastor*“, a njegovo stado biti će ono nekoliko istomisljenika; nego prijeto toga treba da očeš svo je smb. Treći opet u hodniku kleu i proklinjao k. Iure. Gospodo moji, na kriyom ste puta. Vi niste Talijani, nego ste Hrvatske krvi, i vaših kućah govorilo se hrvatski, vaš grad je hrvatski grad, nazivi po gradu, po vaših stanovih, po svem našem otoku hrvatski su. Vaši roditelji bili su dobri ljudi, pravi katolici. Vi pako — govorimo onim, koji se uvijek miešaju u naše izbore, jer imade u gradu i dobre vlastele, koji se u nas neupajaju i ostaju dobra, požužna poput svojih praotaca — vi pako zatijli ste svoju krvi, svoj rod, vi gazite zavjedi sv. matere crkve, i zato sploh propalate i propasti ćete, i zato vam naši seljaci već nevjerniji: ono malo, što jih je još uz vas, to su vaši *bracari*, *cuši dužnici*, dakle vaši *suznji*.

Moramo spomenuti još jednoga talijanaškoga agitatora, a to vam je nitko drugi nego prijatelj g. *Rovis*, rodom najviše iz Zimljina. Mi već odavna znamo, da je taj gospodin ljudi protivnik našemu svećenstvu, dosjedine hrvatsku, ali smo do sada uvijek šutjili i mučali. Nego da će taj gospodin ua dan izbora u svojem uredu nagovarati kmeta, *neka ne glasuje za naše, jer da mi napokon to ništa nelušni, pošto naših zastupnika neimu u saboru nego deset, a talijanskih 21, pa da naši ne mogu seljakom, buduć u manjini ništa pomoći*, toga mi nebi smo vjerovali. Takvo postupanje je odveć drzovito i bezobrazno. Neka bude do znanja njegovim poglavom, a g. Rovis bolje bi učinio, da si dobavi pri svojem uredu hrvatskih tiskanka za naš hrvatski puk, i da nezabravi, da je bio iz Labinja ovamo premešten.

Na koncu svega poručujemo gospodi u Cresu: neka uns oni slobodno pogrđno nazivlju vilani, ali neku znaju, da su oni tomu krivi, koji nam uzkraju još novac, da nemozemo graditi potrebne škole, ali doći će i njima dan plaće, a dobri Bog, koji nas je nadario zdravim i poštemim razumom, te smo mogli vidjeti njihove nepravice, podpomagati će i nas i napred. Neza znaju i to, da nas vanjskih neće moći više kupovati za Judin glas, jer smo uvidili, da nam je samo prokjetstvo donasno i da smo njim ga skupio morali povraćati, ta njim kličemo do vi-dova!

Konačno eto i malo šala. Birac iz Drage- zetić Ivan Brežac; šumski stražar, pokle je glasovao za njihove fiducijare, govore, da se je načelnika poklonio, a rukom u prsa *lagano lupio*, kako da nam je... Bog nam prosti, u crkvi pred Presetom... Neki Rosović hvalio se na povratku s juga, da će jih odmahle on dopeljati za njih do 50. Videli na dan izbora občinski jedan pisar, da jih je prevario, prišaptano mu je „*eo, e dove ze quei tri cinkanti che ti ga delto da menar de siroko*“ (ti, gdje je ono tvojih pedeset, za koje si se hvalio, da ćeš dopeljati s juga.) U obće mi smo s uspjehom posre zavoljni. U ovih izborih predstavnik ces. kr. vlade pokazao se pravednim i nepristranim; naši kmeti prilično se probudili, pa buda li u tom napredovali prilikom dojudih občinskih izbora, samo da budu složni i s juga i s tramontane, moći će stupiti u borbu i stalno predobiti barem jedno ili dva tiela. Složno ljudi, otresimo jarum, u koji nas upregli neprijatelji naše vjere i našega jezika. Protivnici naši nisu ništa najmanje popustili, nego i sada bili ljudi kako i prije. Čreski pako načelnik, premda kopačke hrvatske krvi, c. kr. umirovljeni profesor vitez *Fran Koljevina*, poznat u Cresu pod imenom Kokošić, sada prilikom ovih izbora odao se što je: čovjek pun sladkih rieči, i svakojakih obećanja; ali nam se sve čini, da će on biti u Beču vjerni Austrijanac, u Cresu (slučajno pak u Poreču) zanašeni Talijan, a uvijek našema hrvatskomu narodu protivnik.

Još ovo: U nedelju bila je občinska sjednica, na kojoj med ostalimi imalo se odlučiti, gdje da cresa občina posudi ono 10 do 12 tisuća for., što jih je dužna vanjskim za škole. Kost je tvrda!!

K izboru fiducijara u Lovranu. Od tamno piše nam prijatelj, da su protivnici imali samo 7 glasova većine, a i do ta većine, da su došli ne samo nemarnošću nekolicij naših prvaka, nego i sleparijom. Tako se je primjerice hvalio jedan šarenjački birac, da je *dua puta glasovao*, a više njih je glasovalo jedan mjesto drugoga. Tako bijaše lahko doći do većine, osobito ako se pomisli, da su nekoje naše osobe sasvim zanemarile svoju rodojubnu dužnost.

„*Narodni dom*“ u Kastvu. Poznato je, kako su rodoljubi Kastavski g. 1886. kupili sgradu pok. Herika Barčevića u Kastvu, opredjeli ju za sjedište „*Hrvatske čitaonice*“ i drugih narodnih društava u Kastvu. U tu svrhu sabralo se 27 dionica po 100 for. između 23 savlastnika sgrade i vrta. Po predlogu savlastnika pok. Frana Buchmanna nazvalo se sgradua „*Narodni dom*“ u Kastvu. Nastojanjem g. Mirka Jelusića nabavilo se „*Narodni dom*“ u veoma povoljnu cenu, ali pašto nije sgrada posvećena odgovaraju potrebam društva, izdano je bilo na prednređenje i popratak iste preko 1000 for. Same dionice nisu dostojale za pokrivanje troškova. zato je društvenom uprava morala izposuditi dotični naujak.

Veseli nas javiti, da je na glavnoj skupšćini dioničara dne 16. aprila t. g., društvena uprava izkazala, kako je „*Hrv. čitaonica*“ svoja dužnost do konca godine 1894. podpunu umirila i kako je „*Narodni dom*“ duga riešila, zaključiv računne sa viškom u blagajni. Na glavnoj skupšćini zastupane bile su 23 dionice. Revizijski odbor, sastojehći od osoba gg. Antuna Turak, župnika doktara i Mirka Jelusića, obć. likvidatorja pogledno je društvene računne i pronašao ih u redu. Nije prihvaćena ponuda jednog dioničara, da mi se „*Narodni dom*“, prodra za 4158 for. dočim je prihvaćena druga, da se od viška blagajne namiri dionica sa dotičnim interesom. Za sastav društvenoga pravilnika izabran je odbor od gg. dioničara dr. Matka Laginje, *Vjekoslava Spinčevića* i *Mirka Jelusića*.

U društvenoj upravi ostaju i nadalje predsjednikom g. Dukić Frane. blagajnikom g. Grosnman Miroslav i odbornicim g. Jurinać Rudolf i Karlevaris Ivan

Narivavanje talijanskoga jezika po javnih organih. Bilo je već često spomenuto, kako su javni organi mesli talijanski jezik u mnoge krajeve Istre, kako ga uzdržavaju i šire. Jasna primjer tomu imamo i kod izbora občinskoga načelnika i občinskih savjetnika za občinu Volosku. Taj se je obavio dne 25. aprila t. g. Zna se obćenito, znađe i svako diete, da se je kod odnosnih izbora borila hrvatska stranka proti talijanskoj i u njihovim saveznicom, nuseljnikom iz njemačko-šidovsko-liberalnoga tabora. Pobjedila je hrvatska stranka sa dvie trećine glasova. Talijanska stranka je podlegla. Od njezinih izabranih občinskih zastupnika trojica su Niemci, dvojica Talijanski, jedan talijan, c. kr. službenik — proti dvannjstotici Hrvata. A ipak kotarski poglavar, došav rečenoga dana k konstituiranju zastupstva, ngovorio je ustupivost talijanskim jezikom odmah početkom, prije izbora načelnika, i kasnije kad bijaše već izabran i *kad ga je u ime c. k. ciađe pozdravio!* Neznamo

da li je to šala ili je zbilja, a nebi smjelo biti niti jedno ni drugo. Šale nebi smjelo biti nigdje od strane onakvih predstavnika. U zbilji nebi smjelo onakav predstavnik govoriti notorno *hrvatskoj* većini zastupstva talijanskim jezikom. Ali je ono, što smo prije rekli. Javni organi uvadjaju, uzdržavaju i šire talijanski jezik po Istri. Kad će to prestati? Dr. *Slanger* držao je liep *hrvatski* govor, pošto bijaše izabran. Vi ćete o tom izboru, komu se vesele čaćenito na Voloskom i u Opatici kao i u okolici i po cijeloj pokrajini, više doznati, ja kličem samo: *Bilo u vretan čas!*

Odjek otčačbeničkog srdca sa obala Risticina. Na krasan napredak društva „*sv. Cirila i Metodaa*“ svaki misaoni Hrvat ponosnim okom gleda i prati najvećom pomnjom, kako se ono društvo plenom svom zadatku odužuje, i kako se razvija plodonosno za hrvatsku braću naše Istrane. Njekoliko plodova već uživaju tamošnji patnici i svi kolici očuku željno, da im se pruži došerna hrana. Svakog Hrvata veseli kad znađe kako je tamošnji narod oduševljen za svoju grudu, kako ljudi svoju braću, i kako stovanje izkazuje naprama svojim dobročiniteljim i predstavnicim njihovih jada i nesoljja; to su nam jasno dokazali obdržavani sastanci, na koja je toliko naroda pohitilo, da čuje iz ustiju svojih zastupnika, što će mu oni utješljiva reči, i koji će im pravac označiti za buduću borbu, kojoj dična naša braća otčačbenički odoljevaju.

Stoga sveta je dužnost svih Hrvata, koji obitavaju po svim hrvatskim zemljama, koja se protežu od Triglava snježnog do Darmitora, od Dunava hladnog do Jadranskog mora, da ovo društvo, koje imade svrhu narod oplenjenjavati, poličiti mu škole, polupru koji moršno toli materijalno.

Pred očima nekla svakomu ledbi, da Talijanski ustrojio „*Legu nazionale*“, koja ka Hrvatoždersko društvo otodjuje našu djecicu u svoje svrhe upotrebljava, i na takav podli način odgajiva se najkivniji dušmani Hrvatsva, poslovica bo veli „*gori Polurica od Turčina*“.

Mišlim po mom skromnom mnenju, da nebi a gorega bilo kad bi si naša „*Hrvatska društva*“ dijšem otčabine u svoj program godišnjih zabava postavila, i odlučila se privediti jednu zabavu, koje bi čist prihod bio namijenjen družbi „*sv. Cirila i Metodaa*“; time bi si naša pjevačka društva osvjetalala lice i u veliko pomogla hrvatskomu narodu Istre; jer ako mogu Mađari ustrajati Wekerlove, fondove za odnarođenje slavenskih mladića, kad i kamo naša je patrijotička dužnost. da uživamo ono, što je na se, i da odragnemo pjesmim i grabežljivim pandžam zakletih dašmana hrvatsku našu na nilost i nemilost propuštenu braću.

Takvim radom, koji neće stojati mnogo truda, dokazati ćemo uprijateljelim našim, da jeste živi rod Hrvata, i da smo jaki i složni u plemenitini djelima.

Svaki Hrvat će rado poduprijeti ovnkav otčačbenički podvhat, i osnovno „*Irrredite*“ pogubljen po našu braću u Istri razpršiti će se kao magla jutranja pred zrakami sunca.

Bože dah ovaj moj predlog pao na plodno tla, a iz njega nekla nikne blagoslov, koji će odjekivati od koljena do koljena n dalekoj budućnosti.

Dr. Volpi, občinski liečnik u Vrsaru. Ako se danas opet s tim neobčeno državitim čovom, komu su najveleumitarnija pravila ljudske i društvene pristojnosti i uljudnosti posve nepoznate stvari, najkraće što moguće bavimo, nečinimo to zbog njegove osobe, koju duboko preziremo. nego ako smo uslijeni iz bezkonačnih njegovih prostobata, neotesanosti i bezobraznosti danas opet jedan sin na vidjelo donieti, potuzimljamo to samo zato, jer smatramo tu stvorenje eksekutivnim organom protivne nam stranke, koja se u istom odsjvu.

Dne 2. t. m. zakopalo se u Baderni narodnog nam protivnika „*Nadalim-n*“ Stifanić-Talić-a“. Sgrnulio se taj dan sila Latvina i pokojnikovih smišljenika u Baderan. Pogrebni sprovod čucalo je i *starižet pet žandara*. Žušto? Sprovod imali su predvoditi tri svećenika, i to pred. g. kan. i župnik Radošić, njegov kapelan g. Marok, i mjestni župnik g. Gorec. K tom zadnjem dolublabači zadnji čas dr. Volpi, te se zaprijeti. da ako se pokaze kod sprovoda kap. Marok, *bit će nemira i smutnje*, i župnik *da će biti odgovoran ako ne odstrani Maroka*. Župnik g. Gorec mirno mu odvrati da g. Marok još nije došao. nu, ako

dojde, pratiti će sprovod, jer tako je on odredio u sporazumku s obitelji pokojnika, i da se u crkvene stvari g. Volpi neima miešati. Nezadovoljan tim odgovorom, trčizantim Volpi, kao biesan u knući pokojnika, te je samo isto kako i kod župnika zadrževalo od udovice, da neka ona nedovolji, da *Marok prati mrtvački sprovod*. Gospođa mu pametno reče, da to nije njegov ni njezin, nego posao g. župnika.

Nemili slučaj je htio, da g. Marok nije mogao doći u Baderan, i tako morao se je nehotet — žalibog — izpuniti zahtjev Volpia. A znamo, da je i ovom zadnjemu i njegovim prijateljem puno bilo žao, da Marok nije došao, jer zadnji čas nisu imali više vremena, da iznadju bud koji izliku, pod kojom bi bili mogli ipak proti svećenikom izgrede činiti. Da, izposlovali su gospođa c. kr. žandarmeriju, da mogu pod zaštitom bajnheta inostrali svećenike *nalazice se u izvršivanju crkvenih svojih dužnosti*.

Takova ponašanje Latvina je u obće u svakoj sgodi skrajno nedostojno; u što pak da rečemo u ovakvih prigodah zalosti i nesreće, kada čovjeka isti naravski zakon zapovjedno upominje na mir, slogu, bratinstvu i snosljivost? — Pfui! sramite se!

Promjena stana. Sl. uprava hrvatskog akademičkog društva „*Zemimir*“ u Beču molio nas, da obavjimo, da je ono društvo uzelo druge prostorije i to u: *VIII. Josef-stätterstrasse Nr. 16. II. Stiege, Mezmin u Beču*, čime ovim onoj sl. upravi rado zavodujujemo

Djelovanje banke „*Slavija*“ god. 1894. U prošlom broju naveli smo u kratkih potezih novčano poslovanje uzajamno osje-garujuće banke „*Slavija*“ sa glavnim sjelom u Pragu, a sa generalnim zastupstvom za naše jugne pokrajine u Ljubljani. Kazali smo, da je banka „*Slavija*“ tečajem minule godine uherala osje-gurine u svih odjelih preko 2 milijuna forinti; da je iznašala iste godine osje-gurana glavnica u svih odjelih preko 279 milijuna forinti, da iznaša njena pričuvena zaklada preko 6 milijuna for. a osim toga broji činovnička i zastupnička zaklada skoro 450.000 for. Do-bitka je imala banka godine 1894. preko 250.000 for., dočim je izplatila od svaga postanka za razne štete ogromnu svotu od preko 24 milijuna forinti. (Sljedi.)

Listnica uredničtva. Gosp. T. Najstariji član obć. zastupstva — jeli tako? Živili! *Gospođi dopisnikom sa otoka Cresu*: Radi preobilnosti gradiva nismo mogli vaše dopise posebno tiskati, već je složimo u jednu cilinu, da vam bude svima pravo. Prijatelji otčavri i preporka za buduć. dični naši sukolori!

Gospođi iz *Ustrina* iz Lovrana, Sv. Vincente, Plominščine, iz Saska, Labinščine, Vizičale itd. itd. molimo, da se usprepe do budućeg broja, jer smo i danas, uzprkos „*Priloga*“, više gotovih stvarih izostavili morati. *Gosp. A. U. sr. Ivan kod B. Primili smo for. 29 za Ljubljancane*. Izvolite nam poslati imenik inrovalja. *Gosp. Fr. S. u B. Primismo u istu svrhu for. 185*. *Gosp. F. P. u Ž. Nekamoć dakle odgovarati*

Listnica uprave. *Gosp. G. S. u N. Mi vam šaljeno list re-dovito i točno, kao i svim časnošnjim predprijatnikom, koji ga redovito i primaju. Radi nemnog primanja lista prilučite se ravnateljstvu pos. ih pošaljite nam dotične pasice, pak ćemo so mi osobne priučiti*. *Sjedan otčavri! *Gosp. I. G. — J. u B. Shjemo vam list od 1. t. mj. te vas zapada do konca god. for. 124**

Javna zahvala. Svoje mnogobrojnoj rodbini, prijateljem i znancem, koji su nam prigodom smrti našeg nezaboravnog ujca *popa Nikole Albaneza* bud utrnemoo bud pisumno nastojali oblažiti težku bol; koji su onako mnogobrojno sprovedili rrtve ostanke premlitog nam pokojnika do hladnog groba, a poimešce g. načelniku Fabijaniću, koji je onako milo i jezgovito u ime občine Omišljske progovorio nad rrtvimi ostancu nezaboravnog našeg mljenika, ovim se putem najsrdačnije zahvaljujemo. Platilo dobri Bog svima! U *Cmišlju dne 3. maja 1895*. Dr. A. Franki i P. N. Turato u ime tuguće obitelji.

Knaipp (Stein) u Kranjskoj
Knaipp-ova lječilište.
 lječenje Knaippovo prisvoilo u Wörthofonu, i na klinici za hydroterapiju pri prof. Winterlitzu, za kožno bolesti pri prof. Kaposi i na štrčvanji psyhiatricnoj klinici prof. Krafft-Ebinga svestrana znanja, i iskustva sakupio. Lječilište je otvorono ul. maja do 20. septembra. Upute o savadu i stanovih deju ravnateljstvo lječilišta. — 1—

Najbolje vrsti česko pivo

iz građanske tvornice piva u Budjevicah (Česka) 1795—1895.

100 godina obstanaka.

Očlikovano na glavnih izložbah; god. 1894. u Beču dobilo prvu nagradu počastni diplom. u Nijetich zlatni krst i zlatna medalja.

Dobavljač Nj. Vel. kralja Wirtemberškog. Glavni zastupnik i skladište:

RUDOLF FISCHER U TRSTU
(Via Chiozza br. 5).

Na boji se pripodobe sa bilo kojim pivom polag svjedočbe tehnološkog muzeja u Beču.

Odlikovana Ljekarna PRENDINI

Trst — Palazzo Modello, telefon 334 — Trst.

Jedna škatulja 30 novč.

Voliki izbor ljekarskih osobitostih i zdravstvenih kadila.

Gospoda liječnici sa savješću propisuju ove pastilje kod labke grlene otekline, promklosti i opalu glasu. Preporuča se ih osobito pjevačim i govornikom.

33 godišnje velikog uspjeha!

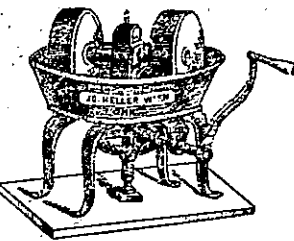
Glavno skladište:

Ljekarna Prendini

i u svih prvih pokrajinskih ljekarnah.

u svih prvih pokrajinskih ljekarnah.

Svi strojevi za gospodarstvo

Peronosporna štrecaljka slična Vermorela

Samostalna peronosporna štrecaljka sa silajkom zračnog pritiska,

Vinske preše svakovrstnih načina.

Preše za masline, preše sa hidrauličnim tlakom,

Poboljšanje drebila

Pivničarsko orudje, vinske sisaljke, vinske cievri

Preša za sieno i slamu.

Ljustilo za kuruzu, Čistilnica za žito

razpošilja uz jako snižene cience uz jamstvo i na pokas

IG. HELLER, WIEN (BEČ)

II, 2. Praterstrasse N. 49.

Obsirni katalogi za badava i prosti svake poštarine.

Preprodavaoci se traže.

Preporuča se stroge pažnje kod kupovanja istih strojevah od patvorenja.

Izvrstna c. kr. izklj. privilegiovano
Štrecaljke protiv mildevu (peronospora)
inžinira Živica

koje su obćenito u porabi radi njihove jedinstavnosti, uzdrživosti i lakke upotrebe za svaku vrstu trta. Te štrecaljke prodavaju se, premda su mnogo savršenije, po dosadašnjih niskih cijenah.

Schivitz & Comp.

u Trstu.

Cienik raznišilja na zahtjev franko.

Na sve c. k. poštanske urede cesarstva raznišilja komplektna štrecaljka franko uz pouzete za 10 fr.

Izrađuju također strojeve za sumporanje, neprestano djelujuće tiskauice itd.

„Kupuj kod kovača, a ne pri kovačetu“
veli stari pregovor.

To važi po svoj pravici za moj zavod, jer samo tako velika trgovina, kakova je moja, ima radi gotoroga plaćanja velike množine bunja i drugih prednosti, jefitine stroške, koji nipoštole samom kupovalcu u korist doći moraju.

Krasni uzorci zasebnim strankam gratis i franko

Bogata zbirka uzoraka, kao dosada nikada, za krojače nefrankovana.

Komadi za odjeće.

Peruvian i Dooking za većestavno svecenje, predpisani komadi za uniformu c. kr. činovnika, takoljere za veterane, vatrogasce, gonbače, firvege, sukna za biljard, igrače stole, pokrivala za vru, leden. Velik izbor šnjerskoga, kortsškoga, trolaskoga lošina za gospodinjstvo koje po izvornih cijenah tovarne u tako velikom izboru kako takovih ne može imati niti dvadesetera konkurencija. Najveći izbor samo finoga trajnoga sukna u najmodernijih bojah za gospođe. Sukno, koje se daje prati, putni ogrtači od 4 do 14 for. itd., također potrebe za krojače (kao podstava za rukave, gumbi, igle, konac itd.).

Jefitno, primjerno, pošteno, trajno, čisto ručno sukno blago i ne dobro kupovanje cunah, koje imaju komad vrednost odakodine za krojače, pripravna.

IV. Stikarofsky,

Brno (austr. Maechester).

Najveći izbor sukna u vrednosti 1/2 milijuna for. — Pošilja se po poštarom pouzecu.

Na oprez! Agenti i preprodavaoci nudju nedostatno svoje blago pod znamenjem „Stikarofskoga blago“. Da zabranim varanje p. n. oduzimata, nuznjam, da takovim ljudem ne prodajem blago pod nikakvom pogodbom.

U LJEKARNI

EDE TOMAJA

u Zagrebu, Ilica broj 12

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo korisni, osobito preporuke vredni liekovi:

Mazilo protiv kostobolji ili protinu, reumatizma, kalamja i trganja u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, holi u kokvili i križicah, bostenom pogancu, probadanju, svakovrstnih nuznabin. — Ciena 80 nvč.

Sladka voda za ka-alj ili breh i za prsa, kojim se lieči kašalj, prehlada ili katar u praih, plućih, teško disanje, pronaklost u grlu, sipljivost. — Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje protiv slabosti, bijedoci, škrofuloznosti, podbuklosti, djetinje krležavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoci. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se tim sredstvom odličuje krv i žiltenca, popravlja i okrepilja želudca i ublažuje glavnu bol, oblikovna tezinu ili mušna, tjera napuhlost i vjete, odklanja se bol u žilici, šetudnače grčeva, žetica, groznica ili zimnica, varivanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli korisno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, snovat će si zdravlje, tjelenu snagu i zapričiti razne bolesti. — Ciena flašici s naputkom 50 nvč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodarstvu preporučam za konjaki koji i kašalj, za volove, krave i svinje, za laganu čišćenje, za obječivanje želudca i probave, kada blago neće rado žerati, pa se napuhuje. Krava daraju od njega više i boljega mlička, konji postaju čilji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Švajcerske pilulice, najjeftinije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crieva, za otkliranje, proti zapeklini, navalni krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove protiv koštenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i oteklini poslije težakoga napora, za obječivanje i okrepiljanje žila i živaca. — Jedna flaša 80 nvč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuva se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolju, učvršćuje meso oko zubi, razričkava usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da sieđe kose pocrne, fine sapune, praške za gospodje, sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi poboljšaju.

Spužve za umivanje, keflce za zube.

Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povoje za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, franczškoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete.

Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Fr. Pak ni niš odgovoria? Jar. Niš. Muća je, kako biš htin, da i ja mućim. A ja se nisam proda. Zato još jednaput: krepka je vrag! Solo da je krepak!

Jar. Zaci je va našen Izraela za vazmom se veselo, a pul nas drugeh baš o vazme! Fr. Jura, Jure ti si pravi mudrijaš. Mi se veselimo Onemu, ki je optrl na se sē naše zloće i slavni jih predobil, a našu "Izraelci" veselo ce više onemu, ča su dobili za vazmom. Jar. Morda sa beći dobili iz obečane zemlje? Fr. Zato neznan, leg san videl, da su dobili jednega "bandafirera", ki da zna tulit va si instrumenti, pa da mu ni para do slavnega Paleza. Jar. Kade je pak izamen storil? Fr. Ča ne znaš, da Istrani vavek onuda probajaju sa osliči? Jar. Blazeni ti osliči, vavek kega ter kega zamame.

Različite vesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri. Pop Ante Volarić dostavlja sakupljenih na Sušaku kod Svabice, prigodom večere nekoliko prijatelja, koji su jeli: "palentu s tiči" 10 for. Banks Frick-Dog u Opatiji sakupila 1 fr. 50 nc. Gospođa Družina sakupila u veseloj družbi 1 for. 70 nvc. Pop Ante Volarić dostavlja sakupljenih slaved imendan prijatelja Tome 6 for. Pop Ante Volarić dostavlja u veselom društvu u Hotel Lovre sakupljenih 10 for. Rikard Katalinić Jaretov dostavlja 127 for. Pop Ante Volarić dostavlja prigodom kršćenja u kući gosp. Lovre Rabelića (Hotel Lovre) sakupljenih 10 for. Na predlog g. Marčelje sakupila u društvu kod gospoje pl. Maržaloh gospodjica Zorka Stanger 6 for. Pop Ante Volarić dostavlja na Jurjevo kod veleč. g. Ivana Balasa župnika na Trsatu sakupljenih 15 for.

Istarski občinski načelnici kod Njeg. Veličanstva. Kako nam brojavljaju iz Pule jučer dne 8. t. mj. predstavilo se je istoga dana u 9 sati u jutro u palaci lučkog admiralu Njeg. Veličanstvu cesaru i kralju Franu Josipa I. po svojih načelnicah i savjetnicah 18 hrvatsko slovenskih i 16 talijanskih občina Istra.

Uz ove poklonila se Njeg. Veličanstvu 3 hrvatska i 4 talijanska društva grada Pule. Među ostalim rekao je cesar i kralj župniku dekanu iz Doline veleč. g. Ivanu Varin sliedeće rieči: *Svi bi morali znati u Istri slovenski, hrvatski, njemački i talijanski kako i Vi!*

Načelnika piranskoga zapitao je vladar, da li je u Piranu uspostavljen mir. Na početku i na koncu audijencije nadkrilili su naši živiošnici talijanske civota! Vječani 88. Na mladi rodoljub i odvjetnički koncipient u Trstu g. Edward Slavik vječao se dne 6. t. mj. sa velovriednom gđnom Tonkom Lavrenčić, učiteljicom na Proseku. Naše čestitke!

K dotazku Njeg. Velič. cesara i kralja Frana Josipa I. u Puli. Prigodom ovog dotazka je občinsko zastupstvo u Pazinu zaključilo, da uz poklonstveni pozdrav načelnik predade Nj. Veličanstvu spomenute glede ustrojena gimnazije ili drugog kojeg srednjeg zavoda sa hrvatskim naukovnim jezikom u Pazinu. Predav načelnik g. dr. D. Trnajić c. kr. kot. poglavarstvo u Puli prepis spomenice na uvid, mu bje iz uvida rečeno, da usljed izričnog naloga ces. kr. namjestnika neće bit pripušteni nikakve molbe, nego poklonstveni pozdravi.

Pronejone sudbanh činovnika. Ministar pravosudja premostio je iz Rovinja k zarajskomu sudu u Trst zamjnika državnoga odvjetnika g. Ivana Oretiča. Sudbenoga pristava u Poreču g. dra Josipa Zenkoviča imenovao je zamjenikom državnoga odvjetnika u Rovinju.

Za potresom postradaše Ljubljancane. G. Alojz Vesel trgovac 10 kr. Gaspar Bapotec 2 kr. Frančiška Košter 4 kr. Nekoji neimenovani 22 kr. G. E. Domlivil Val. Mezifici na Morava 6 kr. Ukupno 44 kr. G. dr. Mate Vitezić u Trstu 10 kruna. U zadnjem občinskoj sjednici zaključilo je pazinsko občinsko zastupstvo prinos od f. 300, koji iznos se odmah odašilje na gradsko poglavarstvo u Ljubljani.

Odbor "Hrvatske Čitaonice" u Kastru sakupio je od članova isto i drugih građana iz Kastva svotu od 88 kr. i 30 siljera, koje se poslalo dne 9. o. mj. na gradskoga načelnika gop. P. Grasselli-u u Ljubljanu (majue 2 k. 30 siljera, koje je odbor kasnje primio, a koji su isto dobi uvršćeni). Darovaše sliedeća gospoda L. J. Čh. 20

k. Ivan Vrabec i Vjenceslav Sileny (mjestni kapelani po 10 k.; Ante Turak, župnik 4 k. Po 2 kruna darovaše: Ante Dukić-Diračić, Mirko Jelušić, Ivan Bunc, Mate Šepić, Munić, glavar, Petar Jurčić, Rudolf Jurinać, Frana Dukić, Ferdo Carlavaris i Vinka ud. Munić; Ante Dukić, učitelj 80 siljera. Po 1 k. darovaše: Anton. Skrajner, Ljudevit ud. Jelušić, Vjekoslav Jelušić, Andre Diraka, krojač, Ljiljo Jurinać, Delevara, Grosman, i Josip Marčelja-Jurajer, Marija Munić, Cilka Munić, Ljudevit Jelušić, Matilde Škender i Ivan Carlavaris; Anton Brozović i Rajmond Rubeša po 40 siljera; po 30 siljera darovaše: Lorenz ud. Tonica, Milan Dukić, Fran Ivanov i Munić Vjekoslav; po 20 siljera darovaše: Vinka ud. B. ozović, Lidvina Jurinać, Silica, Frana Jurkotov, Ernest Rade, Marija Rubeša-Mica, Julijana ud. Gregorić, Anton Jelušić, Marija Valesio i Tonka Drujević; po 10 siljera darovaše: Josipa Brozović, N. N. Ivan Munić br. 79. Iv. Jurinać, Frana Jurinać, Vjekoslav Fran, Roman Blešić, Marija Rubeša, Josip Dukić, An. Dukić-Urešin, Viktor Colavini, An. Jurinać.

Pozivanje birača za izbor izbornika. Negdje se pozivalo birače obćenito; drugdje po županijah, po kućnih brojevih, bez navoda osoba, koje imaju pravo izbora; drugdje opet dobivali birači svaki svoju pozivnicu. U §. 30. izbornoga reda za Istru veli se, da ima občinski načelnik pozvati birače k izboru. Kako, toga ne kaže. Nam se činl, da bi se imalo uvesti po svud jednak način. Obćenito pozvati birače bud ustmeno bud pismeno nije dozvoljeno, jer onda svi toga nezasnadu. Sazivati jih samo po kućnih brojevih, nevalja, jer je često u jednoj kući više osoba, koje imaju pravo izbora, pak se nezna koja se poziva, i da li samo jednu ili više njih. Ako se već hoće pozvati birače putem seoskih župana, onda nek se bar naznači osoba koje se poziva, i to točno. Najbolje je, pak, da se poziva birače posebnimi ceđuljami-pozivnicami. To dakako zahtjeva više truda, ali to nije svaki dan, i samo tako može se biti stalno, da je svaki birač pozvan, na što ima pravo, dakako ako se pozivnicu svakomu dađe. Izborni komesar mogao bi to zahtjevati, pošto ima on po §. 31. izb. reda za Istru potvrditi, da su svi birači k izboru pozvani.

Dvje glavne skupštine u nedjelju. U nedjelju dne 12. t. mj. imati će svoje pođišnje skupštine dva naša narodna društva i to u 2½ sata poslije pođne gombalacko društvo "Tržaški Sokol" a u 4 sata. *"Delasko podporno društvo"*. Oba društva imati će skupštine u prostorijah "Tržaškoga Sokola" alica Farneta.

K izboru izbornika u Veprinačkoj občini. Više veprinačkih občinara bilo je molilo, da se izbor izbornika neobavi u privatnoj kući gosp. Andreječica, za koju občinari plaćaju 120 for. godišnjih, nego da se obave u občinskoj kući na Veprinacu. C. kr. glavarstvo nije udovoljilo toj opravdanoj molbi. Gospoda su komodna, pak njim je draže voziti se do kliča nego na Veprinac. Samo tim omogućilo se je opijanje birača u kući g. Andreječica. To je jedna od metoda talijanske stranke, drugu se je opznilo u večer; ružnimi riečmi se proklinjalo i psovalo na čestitoga Nina Bačića, a tako i na velečastnoga i velezaslužnoga kapelana u Poljanah Frana Župana, komn se je i prozore razbilo. Sve plodovi talijanske kulture. *Sa talijanski je glasovao i cladni savjetnik Učelnik dr. Glau.*

Prepisivanje izbornih listina. Iz raznih občina i kotara Istra bilo je pritužba protu tomu, da ni občinska ni kotarska poglavarstva nedopuštaju našim biračem prepisivati izborne listine. Takova jedna pritužba došla je, kako doznajemo, i gospodinu ministru za unutarnje poslove. On ju je poslao gospodinu namjestniku, a ovaj je izdao na c. kr. kot. glavare odluku, koja u toj stvari od rieči do rieči ovako glasi: *"Pošto je izbor javni čin i pošto je za porezovnike od eminentnoga interesa, da poznadu izborne listine, neimam nikakva povoda, a da ne pozovem Vaše blagorodja, da naredi shodna, da uzmognu poreznici u koliko imole dopušta služba, uzeti uvid u izborne listine i također prepisati jih."* Odluka je od 18. aprila t. g., i došla je nešto kasno za neka kotarska poglavarstva, koji su se prepisivanju izbornih listina protivili, bolje reknuć za mnoge hrvatske poreznike, koji nisu nigdje nit nikako mogli dobiti prepisa listine, pa tako nit saznati, da li su u nje uneseni ili ne. Svakako dobro je, da je došla, jer, ču se moć naši možda već u kratko bit posluziti, a svakako rabit će u bližnoj i daljoj budućnosti. Mi naglasujemo ovdje, da će se tim moći našu, hrvatski i slovenski porezovnici posluziti, jer talijanskim toga nije treba. Gdje upravljaju obćinami, tu jih imadu; a gdje nisu na občinskoj upravi, tu jih urječk lihako dobe kod občinskih urada, gdje su naši na upravi. Naši načelnici neskrivaju

nikomu ničesa, a najmanje stvari javnoga interesa. Samo talijanska glavarstva drželajnimi javne stvari, gdje jim je to u prillog. Pa i neki kotarski glavari htjeli su jih u tom sliediti. Sad imadu odluku više oblasti, pak će se po njoj imati ravnati i prema Hrvatom i Slovencem kao i prema Talijanom ali njihovim pristasaom. Ako bi se ipak koji protivio, onda nek se, u sili i telegrafickim putem, prituže kod ravnateljstva ili kod ministarstva unutarnjih posala, ali također kod svojih zastupnika na carevinskom vieću.

Izbori fiducijara u Grožnjanu. Od tamo pišu nam 26. pr. mj. U Grožnjanu obavise se izbori fiducijara dne 22. o. mj. te bijasmo skoro stalni pobjede, ali je zadnji dan klatio po Vranjaku i Kubertovu žestoki usprijetelj naše krvi šijor *Nane Vgini* iz Brda, te nam premamio i predobio više naroda. Til starca Vesnavera dovezeše u kočiji u grad, tužna im majka! Po Grožnjanskom krasu mamio i nagovario je lfude *Marko Galina* iz Grožnjana. Naših glasova odasmo do 50, njihovih uz svakovrstinu varku bilo je na 90. Premda su naše oružnici putem sve do občinske kuće pratili, a kad glasovasmo, odmah van iz gradica provodili, to nam ipak na oči c. k. oružništva pograbi karnjel *Francesco Crokila* fu Bisaggio sa svojom ženom *Menom* iz zasjede našeg čovjeka *Ivana Muškovića* iz Štarna, što je koracao ništa zloga nesluće sa drugimi našimi po nlici. Povukoše ga u kuću c. k. poštanskog urada, zatvorise kućna vrata na ključ, te unutra mamio i nagovaraš našega čovjeka. Ali im bilo trud uzaludan a mi smo znatiželjni, što će na to javno naslijie c. k. oblasti.

Listine biračke bile su kao posvuda izkvarene protazakonito. Prosvjednjajemo! Među gradskom fukarom opazismo onaj dan i mčg. dekana završkog *Bottegara*. (Tā on je i glasovao za talijanaše. Ej Jože, žalostna ti majka! Op. ured.)

Iz Boljuna 30. aprila. Bez vike i halabuke obavili se izbori fiducijara u Boljunu. Protivnici ne htjedose slušati naš savjet, da jim je uzaludan posao truditi se, pa se podaše na megdan, u kom sramotno propadoše; postavise pod oružje svu svoju momčad, koja sastojaaše iz samih 31 osoba, dočim jih dočeka sa naše strane četa od 96 hrabrih momaka, koji jih hametom potakoše. Našoj stranci nije trebalo agitacije, jer bijaše sjegnurna pobjede; talijanaški sa je stranka nasuprot tomu mnogo glavu razbijala, rabeć svakovrstnu oružje; glisna se, da se nudjalo na Boljunsčini do 3 for. za glas. Sam načelnik obilazio glavoim podobčine, ali bijaše loše sreće; dolazio dr. *Čeca, Crismanich, Florin* iz Plominia ali sve uzalud.

Pripravno da bijaše hrana i napoja za prodance; na ulazu u Boljun vrebahu starješine puka na naše izbornike, kao kad istrab vrebah na svoj plien; napastovalu jih riečima: *kumpare ča nećeć biti s nami*, vozeć jih pod ruku, ali ne ponogoše ni *kumpare gore ni kumpare dole*.

Po občini letili su teklići talijanaški te *trumbentahu*, da su sjegnurni pobjede, a to su i zbilja mislili, dok se nisu na svoje oči osvjedočili, da bijaše to samo proizvod njihove bolne fantazije.

Komisija bijaše sastavljena iz 4 njihovih i dvojice naših; da nebijažun ni protivnici dorasli avom poslu, mogao se svaki osvjedočiti; našli su si barem bilježili, ali njihovih akoprem jih sam vladin komesar na to nagovario, držali su ruke u žepu. Svoju mudrost pokazaaše protivnici kada htjedose jednoga našoga odbiti, jer da je *sliep na jedno oko*, aii liepo jim odubrusio taj izbornik, *Tončinić Jože*, *"kako sam sliep kad sam ovamo došao; dalje mi ovamo jedan fiorin, pa čele viditi hoću li ga prepoznati"*. Jednoga Boručana htjedose odbiti s toga, što je u pametnji predno mjesto ceđuljice jedno privatno pisame jednog župnika, govoreć: *"aha, anke pisame si pišeo, lega ne pustimo glasovati"*, ali naš čestiti *Ujvanjić* je onda iz glave imena svih fiducijara nabrojio i liepo glasovao.

Osvjettljali si lice osobito naši hrabri i junaki Boručani, koji su svi složno glasovali za naše fiducijare izim *Bačića*, koji je metnuo mjesto 2 svedenika, drugu dvojicu; starci i bolestni došli su na konjima; živili sviestni Boručani! Hrabro se držalo i odvažno pože *boljunsko* izvuin par prodanaca; starce naše dopeljavu *Buretić* na voz; živili naši Boljunčani!

Za njima nisu zaostali ni *Vranjanci* kršni i nemustraživi, koji su svi došli izvan 2; izkazali su se i opoštenili si lica vatreni *Sušnjevićani* i nepopolitivji *Letajevići*, a nisu zaostali za njima ni vjerni i koreniti *Gradinici*. Ovaj put pokazali su i dični *Ražani*, da so žele otrešiti tadjega jarma; glasovalo jih za naš 11, a za protivnike 6 što je liep uspjeh, ako se promislit, da su glavni pro-

tivni agitatori bili dvojica iz Paza, koji sada zubi škripaju, ali zaludno; živili naši oredšiti Pažani! Kakavno su se poneli *Posrdari*, od kojih su 2 glasovali za protivnike a 3 ostali kod kuće; posrtaki "magnet" samo je 1 na se nategnulo; slabo znamenje. Od svih izbornika cijele mjestne občine ostalo jih kod kuće 48, koji bi bili svi za nas glasovali, da sn došli i da jih nije obzir ljudski i militavski kod kuće zadržala; nu što nije bilo sada, biti će namda se, kako se čuje glas, kod prvih obćinskih izbora, gdje čemo posve od ljulja pšenice očistiti.

Slovenski protivnici u Gorici. Predproše subote bijaše u susjednoj Gorici porotna razprava. Izredano bijaše svih 12 slovenskih protivnika; obtažena osoba bijaše slovenske narodnosti. Na predlog branitelja dra. *Ščanica* vodila se sva razprava u slovenskom jeziku. To je posve naravraj i posve zakonito. Ali komu nebijaše to pravo? Bečkim židovskim ovovinam i njihovim iredentackim družicam u Primorju. Kao u jedac mah graknuše ti *prijatelji i zaštitnici* zakona i alobode. Kao da je neho prolomilo nad njihovimi glavami urlićti tu *slobodnjaci*, nek sa za Boga dokine tu i nebo vapjućku nepravdu, da Slovencem obtaženom sude slovenski sudci i da se razprava vodi u tom jeziku. Pak da ne ljubja pravo i zakon ti naši usrećitelji? Ovom zgodom pitamo g. ministra pravosudja, kada će uvesti ukriepost §. 1. zakona o poroti u Istri?

Talijani na izbornom sastanku u Dekanli. Na izborni sastanak u Dekanu došlo je i nekoliko talijanskih obćinara iz koparske okolice. Ovi su pozorno slušali izvješće zastupnika *Spinčića* i *Flega*, te je konačno izjavio jedan njihov pravak, da oni posve odobrajavaju djelovanje zastupnika *Spinčića* i *Laginje* u Beču i da se posve slažu s njihovim programom. Taj poštenjak hoću je dapaće u tom smislu progovoriti na sastanku, nu radi neobične vručine u dvorani nešto mu pozlilo, te je morao od svoje nakane odustati. Nu on se nije začao kasnije javno očitovati sliedeće: "To su muževni, koji su a male godina koristili nižemu pakmu više negoli naša talijanska gospoda u čitavih 30 godina".

Evto Vam, poročka "dobo" i pujski "osliću" grozne osude Vašega poštenoga suplemenika! **Dvije podružnice družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.** Iz Omislija pišu nam, da bijahu tamo ustrojene pred 15 dana dvije podružnice družbe sv. Cirila i Metoda t. j. ženska i mužka. Jedna i druga podružnica imade liep broj članova, medju kojimi nalazi se sve što je svrstno i neodvisno. Živili Omisližani i naši nasliednika na otocih.

Iz Podgrada donasa ordažnja "čđmnost" u broju od nedjelje obširna i vrlo zanimiv dopis o netom minnoj borbi kod izbora fiducijara u onoj občini. Tamošnjih šarenjaci postupaš u točno po receptu istarskih talijanska, ali im strahovanja, mita ni pjanke ništa nepomogoše. Oni propadoše sramotno u bezdno, iz kojega će se težko ikad izvuci. Poslije izbora zavladaše je medju ođšerjelijem narodom neopisivo veselje, te uz rodoljubnu pjesmu i громko klicanje: *živio Jenko! živio Spinčić!* itd. sprovedoše a najliepšem miiru i redu onaj znameniti dan.

Fiducijari za obćinu Kastav: 1. Jugo Ivan. 2. Ferjan Frana Garić. 3. Kinkela Vjekoslav. 4. Grgurina Ivan pok. Jurja. 5. Sirola Mate. 6. Monjac Frana. 7. Spinčić Ant. 8. Bačić Ivan. 9. Dukić Ljudevit. 10. Trnajić Mate. 11. Lučić Anton. 12. Dubrović Nikola. 13. Simčić Vjekoslav. 14. Spinčić Kurma. 15. Serdoč Ivan. 16. Lagajna Anton. 17. Cucančić Mate. 18. Gregorić Martin. 19. Šepić Frana Tometov. 20. Dukić Andre. 21. Lučić Mate. 22. Serdoč Mate. 23. Bačić Andre. 24. Simčić Mate. 25. Sušan Josip. 26. Sirola Josip. 27. Tibljaš Anton. 28. Marčelja Mat. 29. Bračić Ivan. 30. Kukuljan Vinko. 31. Slavić Ivan. 32. Kinkela Ivan-Gašpar.

Iz Porečtine 29. aprila 1895. Evo Vam za sada samo malo rieči o izbora fiducijara u ovom kotaru. Izbor se je vršio u *Vrbaru* dne 24. aprila za onu obćinu, pod koja spada daj i Svet-Lovreč, Gradina, Lim i Funtane. Od tib obćina nije deset ljudi glasovalo za talijansku listinu, ipak je račun iznašo, da je naša stranka izgubila za 23 glasa. Nepitajto kako, stara pratka poreškoga kotara! Podnežen je utok proti nenrednostim i nezakonitostim, kojih je bilo dosta, da se taj izbor ovrže po pravici i zakonu. U mjestnoj občini Poreču, isto. Tamo jih je i ovaj put glasovalo, koji neimaju nikakvog izbornog prava; našim pojedincem kratilo se je ulaz u grad pod pretjnom, da će odmah biti prihvljeni i zatvoreni. I za dlaku i bez dlako razloga naše se nije pripuštalo glasovanju, a protivnike da, ako bi i bila tobože ista zaprieka glasovanja. Potanki opis takovog postupka doznati će čitatelji "N. Sloge" kasnije, kad budemo izcrpili pri-

putbe na bllast, koje denasaju takodjer ta-
kovih čina, da bi se po zakonu i pravn morao
nuštiti takodjer taj izbor.

U *Višnjavu* predobila je naša listina,
premda se je i ondie pokušalo koliko više
moguće kratiti našim vršenju izbornog prava,
ali nije moglo doći do onih skrajnjih nemer-
nosti, do kojih je došlo u *Poreču*, većem
gradu i sa velikim brojem birača, gdje su se
lako podmetnuli glasoviti jedni za druge,
gdje je našoj stranci onemogućeni svaki pravi
nadzor nad postupkom.

Na pohvalu našemu puku iz onih kra-
jeva veseljem javljamo, da se je junčki i
rodoljubivo ponese sv što je slobodnijeg
i značaito je i to, da se pravi talijanski
posjednici vanjšine, t. j. oni iz *Tara* već
posve slabu odzivaju svojoj stranci, jer vide,
da je pravica na našoj strani.

Budu li obnovljeni izbori fiducijara
u *Vrsaru*, *Poreču*, *Oprtlju* i *Višnjavu*, kako
bi po našem sudu morali biti, tad bismo
mogli pridobiti našoj stranci cijeli porečki
kotar i tako imati dva zastupnika više, nego
li jib je od sada bilo.

Izbor fiducijara u *Zminju*. Na 25. p. m. na
Markovo imali smo izbor fiducijara. te je
bilo izabrano 9 naših fiducijara sa 144
proti 17 ghtova.

Talijanai došli su glasovati za ugodi-
ti jedinom karnjela, koji da bi mogao,
nutpiti bi sve Hrvate u žlici vode.

Pred 6 godina imali su talijanski 75
glasova dočini sa sada primamili na lispak
samo 5 naših; po tomu se vidi, da je narod
dovoljno otvorio oči i — koliko je šare-
njakom nješta u *Zminju*, premda se mnogo
ufaju.

Iz *Omišlja* pišu nam 30. aprila. (Izbor
fiducijara.) U subotu dne 20. t. mj. na večer
došlo su ovamo dvie delije iz *Malinske*, po-
znati naši narodni protivnici, koji bi htjeli,
da i druge dobro misleće u njihova nečistu
kolotečinu zavedu. Te poznate po otoku de-
ljeje su *Justin* i *Florentin*, kojim je bio cilj,
da mogu našega čovjeka svojim mudrim na-
govaranjem i podmićivanjem predobiti ili po-
kupiti. Ali Omišljani sa pametni ljudi, jak
poznaju šaranje tih delijah. Kada su došli u
Omišalj svratili su se k jednom tuđincu,
koji se ozenio za omišaljku Hrvatice, pa bi
isti htio u ovom mjestu glavnu ulogu za
protivničku stranku igrati. Dobro bi bilo, da
se i njega k pameti dozevel! Mislili su oni,
da će im poći za rukom predobiti nekoliko
osoba, koje će ih u njihovom podhvata pod-
pirati, ali se jedni prerariše. Pozvali su g.
obč. glavara, dobra Hrvata, s kojim se raz-
govaralo o svojem putovanju, ali im na po-
sljedku g. glavar iskreno reče, da im posao
neće valjati, jer da se ovdje nitko neprodaja.
G. Justin i drugi mu ostali su, gledajući jedan
drugoga zabežeknuli, te im ne prestado
drugo, nego da se povrate kući praznih ruku.
Cim su gori rečena gospoda došla u Omišalj,
prisu se o tom glas, te ih dišati Omišljani
valjano pozdraviše.

Tako valja, dragi Omišljani, pokazite i
drugom svijetu, da se Vi nikomu neprodajete
za Judin novac. Budete li svukomu naše krvi
protivniku pokazali ovako zube, neće se za
sjegurno nitko odvratiti, da vam muti Vaš
domaći mir. Samo tako napried!!

Pred tri dana bio je takodjer ovdje jedan
drugi šarenjak, neki K..... nama dobro
poznat, da može koga predobiti — nagovara-
njad ljude, da je sada doba, pošto su dvie
stranke, da nam se povratu k. Niko Grego.
ali mu se nije poneslo!

Mi se nadamo, da će presvj. g. biskup
Šterk i bez obzira na stranke našega milje-
nika g. N. S. i. da se imaju obaviti izbori
u občini Omišalj obavio se izbor četvrtice
fiducijara, koji su izabrani jednoglasno. Živili
sviesti birači! Živili izbornici (fiducijari)!

Iz *Motovunščine* na Jurjevu 1895.
(Izbor fiducijara.) Kako je mila „N. Slo-
ga“ već javila, ovih dana mi smo, hvala Bogu,
u Motovunu poslilo dvodnevne borbe sjajnu
izbornu pobjedu izvojevati; i to sa 186 gla-
sava proti 32, koje su jedni jedvice protivnici
za se istukli.

Ovaj sjajni uspjeh imna se pripisati jedino
probudnjem svijesti birača i njihovoj neustra-
šivoj čndi i uzornoj slogi. Zaučuju gospoda
Talijani, da jim ni prietuje ni likanje neće
pomoć kod ovih birača, nisu se ni *usudili*
zaličati se u naše podobine, kako su prvo
obličavali, da love *ščane*. Ali da bi ipak po-
lučili svoju nečistu svrhu, izumiše nove spletke,
izkvarile pozivnici, da ubudu složne sa li-
stama, pa da ih poslije kao nevaljaus lisko
odbiju. Mi toga nismo mogli staviti na čisto,
kad nam ni u občini ni kod kapitanata ne-
bijaše dozvoljeno gledati listine. Tako hlizu
stotina naših glasova bijaše odbaceno od onoga
g. načelnika, koji je rečene pozivnice iz listino

ispisao, podpismo i rasplatio biračem, na po-
dobacivao, jer da se ne *slažu sa listinama*!!
Občina je zalobila u talijanskim rukam.
pa ne treba, da vam pišem: kakova je bila
izborna komisija.

Gosp. pol. komesar zvaio je u izbornu
dvoranu po 20 birača i svaki od njih netom
je glasovao, morao je izać iz dvorane. Od
ostalih, koji su čekali red za glasovati, nitko
nije smio išta prigovorit komisiji. Nekoji
naši zamolše g. komesara, da im dozvoli pri-
sustovati izbornom činu, ali uzalud. Gosp.
komesar čitao je novine, i rički bio se kad
oglasio na postupanje gosp. načelnika kad bi
ovaj izključivao naše birače, jer da se njihove
pozivnice — koje je on izdao — ne slažu sa
listinom. G. načelnik pokušao nebi li izbacio
i *Sjeganu* Kramara pok. Mate, jer mu je bio
izdao pozivnica da je *Matin*. Ali Kramar ne-
bio lieh, nego na doba zapanom svjedočbom
župnoga ureda, da mu je otac umro, polučio
je kod kapinata izpravak svoje pozivnice; i
uzoporio na to g. načelnika, ovaj mu odvratil:
da ne kapitanata, nego njomu pripada po-
pravljati pozivnica. Na to mu Kramar napo-
meu: kako, kad sam prvo bio za to kod
vas, a vi mi rekoste, da je to posao pol.
glavarstva, kod kojega da je sve? Nu, ipak
— reče načelnik — buduć mu poznat. Kra-
mar, da će ga pripustiti (velikodušno li!) da
glasuja. Kramar je zahtijevao, da može gla-
sovati po pravu, a ne po načelnikovoj milosti.
Iskuli kapitanatku listinu, u kojoj je imati
biti nvršćen izpravak Kramarove pozivnice. Ne
najdoše ju pred komisijom ni pred g. komesa-
rom, nego kasnije *Kramar ju najđe kod
občinskog sluga Ivke*.

Sličnim manovram, da su se služili naši
pravedni Talijani (valjda dogovorno) i u *Vi-
šnjadi*, *Oprtlju*, *Grožnjanu* itd., pa koje čedo,
da za su ondje našu braću podlegli?

A sad koje od ovdšnjih birača, da više
pohvalimo? Nem žemo pojedince, nego sve
ukupno, pošto su bili svi kao jedan čovjek
— kao crnogorska klisura. — Niti jednog glasa
Talijani nisu dobili ni od Norakih, ni od Kasa-
roglje, ni od Bakotela. A jako malo su se po-
mogli i s našimi Kaldirčani, Montričci, Za-
maščani, Brkačani, (koji su im do sad bili
uvijek poslušni) i Sovinščani; a između ovih
zadnjih odlikova se gosp. obč. savjetnik *Iv*
Cerneka, koji je do sad bio u protivničkoj
ureži, pa kad je upoznao — kako sam reče
— njihovu himbu i lisičja čud, obratio im
pleči. Živili junaki naši birači na Motovun-
ščini! Ugledali se u nje i ostali kmeti naše
tužne Istre!

Iz *Tinjana* pišu nam dne 7. t. mj. U
prošli četvrtak dne 2. maja konstituiralo se
novo občinsko zastupstvo u Tinjnu, te je
bio ponovno jednoglasno izabran gosp. *Sime*
Defur načelnikom.

Sedam je skoro godina, da upravlja ob-
ovom občinom na zadovoljstvo ovdšnjeg pu-
čanstva izuzam nekoliko krnjela i šarenjaka
u gradicju, koji ga očito mrza radi njegovog
poštenja.

Sva vanjščina pokazala je napram njemu
ljubav prigodom izbora občinskog zastupstva,
jer su svi složno došli na izbore, a i u večer
na dan izbora načelnika izrazili su svoje na-
rodno veselje kriessvi, pucanjem i živiockici.
Može se reč, da je svaki vrućao imao svoj
kries. Bilo je dakle kriessova u Tinjnu, Kringi
i sv. Petru, a i naši junaki sujedi *Šenci*
su razsvietlili njihov brieg u znak narodnog
veselja, dočim je u gradicju vladala mrtva
čelšina, dok se nije predomislilo prodano smetje
krnjelsko, da bi trebalo demonstrirati proti
čestitim Ježenecem preko Drage. Pokazali su
i tu krnjeli i šarenjaci svoja *dječarsku kul-
turu*. Neka se slobodno s njom diče i ponose,
a našeg objubljenog načelnika i občinsko za-
stupstvo nek Bog poživi na mnoga ljeta!

Da se znače. Pišu nam iz *Baske*. Pošto
je na javnom trgu za ravnanje občinstva po-
običaju već bilo objavljeno, dedjismo k ovm
estnom občinskom uredu, te dozvolom v.
načelnika uzemo prepis sliedeće naredbe, od
koga bi prepis poslan obč. poglavarstvu, od
slavnoga ravnateljstva pošte i brzjojzava u Trstu.
Naslov pisan je njemački, a naredba talij-
janski!

C. kr. poštanskom i brzjojzavnom uredu na
ruke poštamestra *Frana Bona*

u Baske.

Naredjuje se sliedeće:

1. Listovna škatulja postavljena kod pro-
davnoca poštanskih stvari *Dessanticha* biti će
od sada unapred za zadnji put izpražnjena
svakog dana na 9 sati u večer. Čim budu taj
ured dobio novu listovnu škatulju, koja se
istodobno uručuje, ova će biti postavljena na
kućnu prodavaoca maraka *Dessanticha*, a ona,
što sada ond, stoji, hiti će postavljena kraj
ulaza u poštanski ured.

Pisma postavljena u ovu škatulju, dizati
će se 15 časaka prije odlazka poštarske ko-
šičje. U obće sva pisma bačena u spomenuto
dvo škatulje moraju biti odpremljena sa sli-
edećom poštom. Svaki prestupak ova naredbe
biti će kažnjon globom od 50 novčica.

(Ovdje izostavljam nekoliko rečaka, koji
se tiču občinskih spisa.)

2. O. kr. poštamestru, kao što i svemu
službenom osoblju, strogo se nalaza, da se
prema občinstvu ponašaju uljudno i svom pri-
pravnošću.

3. Strogo je zabranjeno poslati stranke,
koje zahtijevaju poštanske stvari, k prepra-
davaocu *Dessantichu*.

4. Poštamestru se strogo naredjuje, da
zaprjeti, kako se ne bi u poštanski uredov-
nih prostorijah dogadjali prizori i čini, koji
se ne slažu sa čišću istoga ureda.

5. U hodniku, što je odvržen za ob-
činstvo, mora biti postavljen stol s crnilom i
perima za sastavljanje brzjojzava i za druge
potrebe občinstva.

Uporoznje se napokon c. kr. poštamestra,
da će se proti njemu postupati najstrožijimi
mjernami, ako ne bude savjestno vršio spome-
nute naredbe.

Trst, 28. aprila 1895.

Pokorny, a. r.
Dakle ipak ima i nad g. Bonom viša
oblast. Paziti ćemo strogo, da se odredbe sl.
ravnateljstva točno vrše, te ćemo svaku ne-
pravilnost istomu dojaviti. Ovim putem mo-
limo slavno ravnateljstvo, da odredi, da listove
i škatuljah kod *Dessanticha* i kod pošte mora
dizati sam c. kr. poštamestar. a ne listonoša,
kako je to do sada bilo. To nije u interesu
uredovne tajne, da listove iz škatulja u svoje
ruke uzima listonoša. Očekujemo i tu naredbu.

Dobrini, dne 28. aprila 1895 (Izbori
fiducijara.) Došašnica i Dobrinj tu bijaše
dvo glavne točke na Krku, na koje su svratil
niši talijanski svu svoju pozornost, raču-
najud ovako: vanjska sela *Malog Ljinja*, pak
Osora i *Cressa*, kao i *Vrh od Krka* jesu li
onako naša sa 17 fiducijara, protivbimo još
samo *Dubašnicu* i *Dobrini* sa 13 fiducijara,
eto ti sjegnure većine, po to sva ostale občine
na Krku nebiraju ako ne 22 fiducijara. I
zbilja to je bio liep račun, nu za njihova ne-
sreća, bez ostara.

Još u velikom tjednu, kad ostali obči-
nari nisu o izborima skoro ni sanjali, počelo
se mietati nešto *italiani di puro sangue*
Gabonjari, nudći za prepis listina 5 for. Kad
pak doznaše, da su u izbori za ovu občinu dne
27. aprila, tad izgubiše akoro glavu, osobito
odknd je počela dolaziti *Istria*. (Da nek-
tko krivo razumio pod *Istria* novinu nauka,
imena, jer ta bi Gabonjare malo zanimala,
pošto joj i dosta debelog naslova nebi znali
pročitati, imamo primjetiti, da je to nova ko-
vanica poznatog *Yorka*, koja je preostala
još od poslednjih izbora, a znači valjda novca,
jer na telegrame: *Mande Istria*, stizali su
zbilja novci). Sad su poznati kapurioni ne-
prestanto hrlili na dogovore *Siora Memicia*,
osobito pokle je tamo sitno velenčeni za njih
York. Opet počelo siriti ona zastarjele
spletke, da ćemo spasti pod Hrvatsku, gdje
da ćemo placati na prozore, na žene i na
iste kokešiti, a da budemo li držali za
Talijane, da će biti naša komunda (obč. lo-
— kao da to ni do sada naše), da ćemo
smjeti sjeći šume kako nas bude volja, da-
pače, da neće ni istih vojnika nam uzimati.
Da su te spletke na nekoga bližnja sela zbilja
uplivalo, moramo sa žalostju priznati.

U Dobrinj su neprestano stizali zastra-
šujućci glasovi, kao da je zbilja već sve iz-
gubljeno, nu mi smo se ravno u sebi smi-
jnekali, znanjed da ako je koji zaslijepljenik,
da je ipak ogromna većina probudnjena, koja
vidi dalje od nosa i koja će imati odlučnu
rieč. Sasvim tim pozornim smo okom pratili
cielo to komečanje.

U predrečerje izbora kad smo očekivali
najžešću agitaciju, najednom doznašmo, da su
se ti kapurioni (koji mimogrede budu rečeno,
ni sami nisu znali zašto rađe, već su govorili,
da oni hoće, da ostane sve po staru) povukli
u svoj broj. Doznali su namna, da je taj
dan *Dubašnicu* u koju su se oni najvče po-
uzdali, za njih izgubljena, a glavno nije stigao
novac, pošto je *York* izgubiv *Dubašnicu*,
zatvorio kesu, znanjed, da bi uz sve da i do-
bio *Dobrini*, ipak bili u manjini za izbor
zastupnika. Bolje, da nije do te agitacije te
moć ni došlo, jer bi bila zbilja mogla za
koga zlo svršiti.

Osvano je dan 27. aprila. Kišica je iz-
jutra po malo sypita, pak se mislilo, da će
to mnogog izbornika kod kuće zadržati. Al
već okolo osme počelo na hrpe dolaziti čete
Solini kao najbliži; malo kasnije stigne četa
Suzanjšta četa, pak četa *Gorinjac* i *Zu-
panje*, okolo deveta pak, kad je imao izbor
započeti, eto čitnih *Polfana* sa sopolami i sa
hrvatskom zastavom. Očekuje se i *Gabonjare*,
kao protivnike, al od niknd nijednog. Malo
po malo sakupio se i mješcalni starodrevnog
Dobrinja pred občinskom kućom kao jedna
daša.

U 9 sati započe izbor. Došavši hleli su
svi glasoviti, da jednom za vjerk brojno po-
kažu protivnikom. Kako ovaj neima za njih
posla. Sažaliti se je morao ona tri sela, koja
su sa dala zavesti od dvih, trih Gabonjara,
(kojih svu mudrost sastoji u tom, da oni se

po staru, kao da čame: mi, nešto novoga) za-
ostala kod kuće. Našli je glasovalo 150 naših
jednoglasno, dočim da su i svi ti, koji kod
kuće ostaše, došli i protivno glasovali (česa
nemorjemo, da bi bili svi uetani, jer ima i
med njima po koji naš; koji zbog kojekakvih
obzira nije došao) bilo bi ih najviše 80. Po
tom je jednoglasno izabrano sa 150 glasova
našli 7 fiducijara, čime mislimo, da je za
uvjek odzvonilo spletkarenju talijanaša u ovoj
občini. *Dobrinci osjetljivi svoje lice. Euala
im i život!*

Kad se je proglasio uspjeh izbora, na-
stalo je odusevljeno klicanje. U obća taj dan
bio je dan narodnog veselja. Poslije podac
zaigraše na trgu *sopile*, te plesalo staro i
mlado sve do večeri. Bog dao našli se Dobrinjci
u svim poslovima tako složni, a pristupili k
toj slogi i oni, koji su se do sada s daljega
držali, jer kad smo već svi jednog naroda,
da držimo svi u isti konop, tako nam neće
nitko nahuditi moći!

Iz občine *Cressa* koncem aprila 1895.
(Izbor fiducijara.) Kako smo vam žicom ja-
vili, ovoga puta usprkos svim protivničkim
spletkam sjajno smo predobili. Proše subote
naime naši su kmeti odabrali sa 70 glasova
proti 27 svojih sedam fiducijara, a ti jesu:
9. Velčić pop Ivan iz Belega, 2. Mazič Petar
iz *Štravanja*, 3. Sagančić Dinko iz *Martinišća*,
4. Zbilja pop Petar iz *Lubemica*, 5. Kriščić
Dinko iz *Valuna*, 6. Sintić pop Ivan iz *Pred-
došćice* i 7. Borbanran Ivan iz *Dolgovečice*.
Tko znače naše prilike, mora priznati, da
ovakve pobjede još nismo našli *vanjški* izvo-
jevati, a da naši dušmani još nisu nikad hteli
ovako poraženi i pokunjani.

Proti nam je sve! Većini birača je grad
Cres odaljjen 4—5 ura hoda. D. j. grada vede
samo izrovane kamenite staze, pak je pristup
k Cresu i po moru i po kraju tako tegotan i
mučan, da ako je ikoliko zlo vrijeme, mnogi
i mnogi moraju doma ostarati.

Občina je u talijanskim rukah, pa je
ona prva počela rovariti proti nam. Već smo
vam javili, da je na srednji blagdan razmetni
pozvala sve seoske župane radi *šubbenog
posla*; a kad tamo, občinski savjetnik c. kr.
bilježnik *Josip Petris* (onaj, koji je u natje-
čaju za svoje mjesto izjavio, da znae i hr-
vatski jezik, a nepozna ga niti toliko, koliko
prosti cresski kopač) on dakle uručio svim
županom kamenitoskani imenica njihovih fida-
cijara preporukom, da nagovaraju svaki svoj
puk da za nju glasuje. — To jim ne bilo
dosta. Naš novi *semajški krpelan*. (?) da se
je izrazio nekim seljakom još prije proti
svećenstvu, govoreći jim, da su svemu njho-
vomu zla krivi *popi ki su na diete*. Dva
tri dana pako pred izbori izaslao svoje ljude
u sela: na jug nekoga *Rosoviča-Roka*, a na
trantomatu nekoga *Bortola* i *Terezčinoga*
sina. Ovi su obišli Ancojane župane nalogom,
da ljude zovu na izbore: *postal nas je šior
pedeset, da pridite šoi ki morete ostar*;
te će biti za naše boje. Došao dan izbora.
U jutro nam dolaze ladjice iz *Valuna*, kreate
Valunjani, *Lubnjani* i *Martinišćani*, a s druge
strane dolazili u najbržem trku na svojih
mazaah *Belejan* i *Štravanjari*. Čim smo došli
u *Cres*, eto ti među nam dolaze protivnici
kao mnhe. Taj nas čekalo mnoštvo nastup-
nika, a gospodin načelnik pokazao se u pravom
svijetlu, kako je on pravi naš prijatelj. . . .

Otvorio izbor talijanški govornom, pa kad
ga htio upozoriti jedan svećenik birač, da ga
kmeti nerazumiju, ne dao mu niš pisnuti.
Tim se pokazao još bujnim od *Keršića*, jer
bi ovaj ili sam ili po kojem svećeniku dao
zabramučiti ono nekoliko talijanških rieči.
Tekom izbora opet je požazao, da su mu
svećenici tmo u oku — dva tri puta se na nje
okuceno — bio je silno razdražen. Hotio je
dapače naložiti biračem, koji su prvi gla-
sovali, a to su bili najprvo svećenici, da izjadu
iz dvorane pod izlikom, da je velika napa-
vica, dočim nije vidio (nehtio vidjeti), da je
u dvoranu stajilo nekoliko gradskih talija-
naša, koji mi imali nikakovoga prava na
glasovanje; na čelu jim bivši občinski tajnik
Alois, koji je stupio na početak izbora u
dvoranu, a pred svimi birači mrko gledajući
oko sebe, kako da će nas svik izjesti; a po
dnu dvorane nanizalo se nekoliko *prijatelja*
puka, med kojimi smo vidili bivšeg načelnika
dra. *Keršića*, oba brata *Petris*-*Kunje* da
Planno (!), i nešto golobradaca. Svi ti htjeli
valjati svojim prostom prisotnošću zastrašiti naše se-
ljake, al se ovoga puta proveriše.

Glasovi počeli padati. Protivnici došli
do 13, a mi jih već imali 18. Ono prisutne
gospode građana povuklo rep pod sobom i
sve jedan po jedan izlazili. Protivnici počeli
ostajati po krmu, a naši na sva jedra napred,
dok nismo na uru i pol po podne doprli do
70 glasova, a oni jih jedva jedvice nekako
napravili do 22. Na koncu dovukli još peto-
rinici, i tako doprli do 27. Opazimo, da je
za njihove fiducijare glasovao *Škravančić
Ivan* pak *Petra* iz *Orleca*, mješčid od 22
godine, a u listinah dolazi njegov pokojni
otac; zatim glasovao isto tako mjesto avoga
poka. obć. nekli *Milohnik*, koji je odseljeo pred